

Vlaams
Parlement

vergadering **C36**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 22 oktober 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over investeringen in de ethyleenproductie – 111 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het ontbreken van een klimaatstrategie bij overheidsfondsen in Vlaanderen – 369 (2020-2021)	
INTERPELLATIE van Björn Rzoska aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gebrek aan klimaatambitie bij PMV – 5 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de resultaten van de Community Innovation Survey 2019 over de impact van regelgeving op innovatie bij bedrijven – 301 (2020-2021)	22
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het management voor het Economisch Netwerk Albertkanaal – 353 (2020-2021)	24
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de initiatieven van de Brexit Taskforce – 309 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opvolging en ondersteuning van kmo's in het kader van de nakende brexit – 359 (2020-2021)	27
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over VDAB-stages over de taalgrens – 210 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over VDAB-stages in coronatijden – 211 (2020-2021)	31
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gebruik van dienstencheques voor ondersteuning van huishoudelijke taken bij onthaalouders – 242 (2020-2021)	35

- VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ontslagen bij de afdeling Facility van VDAB
– 249 (2020-2021) 40
- VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Frans systeem om jobs te creëren voor langdurig werklozen
– 327 (2020-2021)
- VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de 'zones zéro chômage'-maatregel in het federale regeerakkoord
– 342 (2020-2021) 42

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over investeringen in de ethyleenproductie
– 111 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het ontbreken van een klimaatstrategie bij overheidsfondsen in Vlaanderen
– 369 (2020-2021)

INTERPELLATIE van Björn Rzoska aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gebrek aan klimaatambitie bij PMV
– 5 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, ik moet zeggen dat het mij wel wat verwonderde dat deze vragen aan elkaar gekoppeld zijn, aangezien het in mijn geval over een heel specifieke casus gaat. Maar goed, we kunnen het debat wel voeren.

Een nieuw rapport van Carbon Tracker over de toekomst van plastics en hun impact van de sector op financiële markten is vernietigend voor investeringen in kunststofproductie. De petrochemische industrie wordt nu al geconfronteerd met recordbodemprijzen voor plastic als gevolg van de enorme overcapaciteit. En toch is men van plan om het aanbod voor het gebruik van nieuw plastic in de komende vijf jaar met een kwart uit te breiden tegen een kostprijs van minstens 400 miljard dollar. Dit betekent enorme verliezen voor investeerders.

Het rapport berekende dat de toenemende druk om het gebruik van plastic te beperken, toch een mondiale doelstelling, de groei van de vraag naar nieuw plastic kan doen dalen van 4 procent per jaar tot minder dan 1 procent, met een piek in 2027. Dat staat in schril contrast met de groeiscenario's die de plasticindustrie zelf naar voren schuift, want die gaat ervan uit dat de vraag naar kunststoffen de grootste motor van de groei van de vraag naar olie zal zijn, die respectievelijk 95 procent en 45 procent van de groei tot 2040 zullen uitmaken, onder meer omdat de vraag naar olie in de transportsector daalt.

In het rapport is ook te lezen wat dit betekent voor productie van ethyleen, een van de belangrijkste basiselementen voor kunststof. Daar stelt zich vandaag al een probleem van overcapaciteit en dat zal alleen maar toenemen. Dat blijkt ook uit een grafiek die ik in mijn oorspronkelijke vraag had toegevoegd, maar die er nu niet meer in staat. Daarom som ik een aantal van de belangrijkste cijfers op.

Volgens Wood Mackenzie bedroeg de wereldwijde vraag naar ethyleen in 2019 162 miljoen ton, terwijl gegevens van Nexant de totale overcapaciteit in 2019 op 180 miljoen ton schatten. Bovendien stelt Bloomberg dat de geplande uitbreiding van de ethyleencapaciteit in 2020 13 miljoen ton bedraagt en de totale geplande capaciteitsgroei over de vijf jaar tot 2024 49 miljoen ton. Wood Mackenzie voorspelt daarnaast een daling van de polymeervraag in 2020 met 4 procent. Als dit ook voor ethyleen geldt, dan betekent de combinatie van snel stijgend aanbod en dalende vraag dat de overcapaciteit eind 2020 37 megaton zal bedragen. Tenzij de industrie haar uitbreidingsplannen wijzigt, zal de overcapaciteit alleen maar toenemen. Daarbij komt nog dat er tegenover die overcapaciteit aan productie een gigantische

ondercapaciteit aan recyclage staat. De prijs van plastics gemaakt uit 'virgin material' is lager dan de prijs van plastics gemaakt uit gerecycleerd plastic.

De Vlaamse overheid steunt de bouw van een nieuwe ethyleen- en propyleenfabriek in de Antwerpse haven, Project ONE van INEOS. Het megaproject zou in aanmerking komen voor 16 miljoen euro Vlaamse subsidies, waaronder ecologie-steun. Via de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) biedt het Vlaamse Gewest een opmerkelijke waarborg tot 500 miljoen euro, maar de exacte omvang van deze garantie is niet publiek. Dergelijke grootschalige investeringen bepalen wel het groeipad en de richting waarin de haven zich zal ontwikkelen. Mijn vraag is waarom de Vlaamse overheid zich garant stelt voor de uitbouw van capaciteit, terwijl er helemaal geen nood is aan nieuwe productielijnen? Er is veeleer nood aan radicale verduurzaming van de productie en recyclage, want recyclage is vandaag, zoals ik daarnet al zei, duurder dan productie uit virgin material. Waarom draagt de regering bij tot het uit de markt duwen van recyclaten en recyclage?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Zijn vraag gaat eerder over de studie van FairFin, maar dat sluit perfect aan bij de casus van mevrouw Schauvliege.

Bruno Tobback (sp-a): Die casus sluit daar inderdaad perfect op aan. Ik begin elders, maar ook in de studie van FairFin.

Voor de komende jaren – en wellicht zelfs decennia – is er ongeveer 2 à 2,5 procent van het bbp nodig in België, maar evengoed in de rest van Europa, voor de financiering van de transitie naar een meer duurzame, milieuvriendelijke, CO₂-neutrale economie. Dat is een gigantisch bedrag, dat zijn gigantische investeringen, die tegelijkertijd ook een gigantische vooruitgang inzake jobs en gezondheid, levenskwaliteit enzovoort met zich kunnen meebrengen. Het lijkt erop dat in de rest van Europa publieke investeringsmaatschappijen, zoals KfW in Duitsland, maar ook de Europese Investeringsbank – toch ook niet de kleinste –, dat zeer goed hebben begrepen en daar heel erg op inzetten, heel duidelijke criteria hebben vastgelegd en een maatschappelijke rol willen spelen met het publieke geld dat zij beheren.

Als ik kijk naar de studie van FairFin die vorige week werd gepubliceerd, heb ik, bij vergelijking, de indruk dat het Vlaamse investeringsbeleid en in het bijzonder PMV eigenlijk nog ergens in de jaren 80 zitten. De grootste Vlaamse publieke investeringsmaatschappij heeft geen enkele klimaatstrategie, zo blijkt uit het rapport, geen ecologisch duidelijke missie. Ze heeft in haar investeringsbeslissingen geen enkele band met de klimaatplannen, zelfs niet met die van de Vlaamse Regering, bij mijn weten toch haar enige aandeelhouder. Ze slaagt erin om alles bij elkaar, zo blijkt uit het rapport, ongeveer 2,5 procent van haar geïnvesteerde middelen naar klimaat, energie en milieu te laten gaan en welgeteld 1 procent vaagweg naar cleantech. Ondertussen laat PMV zich wel met de broek op de enkels betrapten bij een frauduleus vehikel zoals FNG – die discussie hebben we al een aantal keren gevoerd – en blijkt ze inderdaad ook gigantische steun te geven aan een bedrijf als INEOS, dat actief is in een sector waarvan dag na dag meer blijkt dat die, door met schaliegas te werken, zeer schadelijk is. En wellicht investeert ze ook in een sector waar overcapaciteit voor de komende tien jaar minstens de norm zal zijn en dus ook daar rentabiliteit zeer onwaarschijnlijk.

Het lijkt mij dus toch een heel eigenaardige situatie voor een vehikel waarop de Vlaamse Regering, vanwege politieke aanstellingen in de raad van bestuur, een zeer rechtstreekse impact heeft, maar dat zich voor de rest gedraagt als een soort stoplap voor banken die zouden tekortschieten of durfkapitalisten die geen zin hebben, en die zich dus keer op keer laat vangen, niet aan heel duidelijke ambities, maar jammer genoeg aan foute, slechte, niet-toekomstgerichte investeringen. Dat is op zich al schrijnend genoeg, als je het legt naast alle mooie verklaringen in de Vlaamse

politiek. Maar het is nog veel schrijnender als je kijkt naar de Europese ambities, de Green Deal, waar de Vlaamse Regering dan rekent op ettelijke miljarden om in Vlaanderen te investeren, bijvoorbeeld in renovatie. PMV zou een perfect vehikel kunnen zijn om die middelen aan te trekken en te investeren, bijvoorbeeld in woningen en renovatie, op voorwaarde dat men bereid zou zijn om daarin een aantal duidelijke richtlijnen rond klimaat, duurzaamheid, toekomstgerichtheid op te nemen.

Minister, hoe verklaart u in godsnaam die totaal aberrante situatie waarin de Vlaamse Regering een beetje bankiertje speelt – en dan nog op een slechte manier, eerlijk gezegd, als ik naar de rapporten kijk – en voor de rest eigenlijk in haar eigen investeringsvehikel nul rekening houdt met de eigen verklaarde doelstellingen rond klimaat, milieu en energie? En daarbij blijft ze dan zelfs nog eens achter op heel de evolutie in de internationale financiële sector, want ook daar zitten grote banken, grote investeringsmaatschappijen, grote pensioenfondsen ondertussen heel klaar en duidelijk op een lijn van klimaatambities, het vermijden van lock-ins, het vermijden van fraude-investeringen. En jammer genoeg zijn banken zoals HSBC, die toch ook niet de mooiste geschiedenis heeft, op dit moment op het vlak van milieu, klimaat, en maatschappij verantwoordelijker bezig dan de Vlaamse Regering met haar eigen investeringsvehikel.

Minister, hoe reageert u op die studie? En waarom blijft u in godsnaam die situatie in stand houden? Ik hoor van de Vlaamse Regering heel weinig ambitie om dat bij te sturen. Ik dank u.

De voorzitter: Mijnheer Rzoska, misschien kunt u iets vinden dat nog niet gezegd is? Ik had zelf ook graag een vraag om uitleg ingediend hierover, maar was net te laat, nadat u uw interpellatie indiende.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Jammer dat u zich niet meer bij de vraagstellers kon aansluiten, voorzitter. Dan hadden we een debat met vier gehad, wat het misschien ook wat plezanter maakte omdat er dan iemand van de meerderheid bij was. U zult straks nog wel kunnen tussenkomen.

Collega's, ook bij mij was het rapport van FairFin de aanleiding voor deze interpellatie. Veel van de dingen die collega Tobback aanhaalde, zitten ook in mijn interpellatie. Eigenlijk zitten er twee organisaties achter dat rapport, namelijk FairFin en Arbeid & Milieu. Ze hebben een rapport gemaakt over de manier waarop investeringsmaatschappijen in Vlaanderen de klimaattransitie ondersteunen. Concreet gaat het over PMV, de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) en de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (Gimv).

Het rapport stelt dat PMV wel een aantal interessante duurzame projecten steunt, bijvoorbeeld op het vlak van windenergie of energiebesparing, de zogenaamde ESCO-bedrijven (energy service companies), maar dat een echte klimaatstrategie of ecologische missie totaal ontbreken. De verschillende instrumenten van PMV worden volgens het rapport te weinig strategisch ingezet richting klimaattransitie. Duurzaamheid is maar een van vele criteria die gehanteerd worden bij de beoordeling van mogelijke investeringen. De vergroening van de portfolio van PMV blijft volgens FairFin echt wel beperkt. FairFin klaagt ook het gebrek aan transparantie aan rond de gemaakte keuzes of het gebrek aan deugdelijke argumentatie. Ik weet dat een aantal collega's PMV al langer volgen. Dat gebrek aan transparantie is iets dat ook door het parlement al vastgesteld werd.

Het rapport geeft als voorbeeld dat PMV enerzijds haar belang in de offshore windmolens van Parkwind heeft verkocht, maar anderzijds wel een klassieke chemiegroep als INEOS steunt via een Gigarantwaarborg. Collega Tobback en collega Schauvliege verwezen er al naar. Ten slotte wijst men op een ander oud zeer,

namelijk de versnippering van de middelen, het gebrek aan financiering op schaal en de gebrekkige coördinatie tussen de verschillende fondsen.

Aangezien PMV zowat het belangrijkste investeringsvehikel is van de Vlaamse overheid, is haar gebrek aan slagkracht, zeker op het vlak van klimaattransitie, een gemiste kans.

PMV was de voorbije jaren ook een partner in de implementatie van Europese middelen, bijvoorbeeld in de samenwerking met de Europese Investeringsbank (EIB). Deze financieringsbron zal de komende jaren nog belangrijker worden: PMV hoopt om als promotionele instelling geld uit InvestEU te kunnen investeren. Ook hier wordt het steeds belangrijker om uit te gaan van duidelijke klimaatambities die sporen met de doelstellingen die onder meer naar voren worden geschoven in de Europese Green Deal, waar collega Tobback al terecht naar verwees.

LRM krijgt betere, zelfs goede, punten in het rapport. Hier wordt gewerkt met een duidelijker groene missie en worden ook effectief meer groene projecten gesteund. PMV zou hieraan een voorbeeld kunnen nemen, aldus het rapport.

Het beursgenoteerde Gimv is door opeenvolgende privatiseringen een zuiver commerciële logica gaan volgen, en kan dan ook beter afgestoten worden.

De drie Vlaamse investeringsmaatschappijen blijven – in verhouding tot het bnp – vrij klein, zeker als je de vergelijking maakt, wat in het rapport ook gebeurt, met bijvoorbeeld de Duitse overheidsbank KfW. Het rapport stelt dan ook voor om de krachten zoveel mogelijk te bundelen in plaats van de huidige versnippering verder te laten bestaan.

Het rapport wordt afgesloten met een reeks aanbevelingen. Ik hoop dat u die ter harte kunt nemen, minister. Ik heb hierover de volgende vragen.

Minister, deelt u de analyse van Fairfin?

Bent u ook van mening dat het mandaat en de missie van PMV in het samenwerkingsakkoord van de Vlaamse Regering met PMV versterkt kunnen worden zodat er meer wordt ingezet op een rechtvaardige klimaattransitie?

Bent u van mening dat een dergelijk meer duurzaam mandaat ook effectief vertaald moet worden in concrete doelstellingen, criteria en middelen, zodat de dagelijkse praktijk in overeenstemming is met deze nieuwe strategie, en ondersteund wordt door de nodige middelen en instrumenten? Krijgen de vertegenwoordigers van de regering in de raad van bestuur de opdracht hierop toe te zien?

Bent u met name voorstander van een opschaling en concentratie van de beschikbare middelen, in overeenstemming met de noden van de klimaattransitie? Legt het bestaan van drie investeringsvehikels – PMV, LRM en Gimv – geen hypotheek op een dergelijke opschaling?

Het rapport stelt voor dat Vlaanderen zijn minderheidsparticipatie in Gimv afstoot en deze middelen investeert in PMV. Is dat een piste die u kunt volgen?

Bent u het ermee eens dat meer de nadruk gelegd kan worden op transparantie en democratische controle, dat het maatschappelijk middenveld, maar zeker ook het parlement, meer betrokken moet worden bij de strategie en beslissingen van PMV?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zie nieuwe gezichten hier. Dat is altijd interessant. Voor wie de commissie niet altijd volgt, wil ik meegeven dat we vorige week een uitgebreide gedachtewisseling hebben gehad over een evaluatie en de

toekomstige investeringskaders voor PMV naar aanleiding van de FNG-audit. Op die FNG-investeringen heb ik een audit bevolen. De resultaten zijn bekend en besproken. Ik deel de basisbezorgdheid van de vraagstellers rond de focus die noodzakelijk is. Er is een evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst gepland volgend jaar. Er komt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met PMV. Dat is een goede gelegenheid om ook prioriteiten te stellen en duidelijke lijnen te trekken in het investeringsbeleid.

Ik zal eerst de vraag van mevrouw Schauvliege beantwoorden, daarna de vraag van de heer Tobback, samen met de interpellatie van de heer Rzoska. Ze passen bij elkaar, maar ik kan ze niet goed samen beantwoorden. Ik wil de voorzitter niet afvallen – de vragen en de interpellatie zijn samengevoegd –, maar voor mij lag het niet zo simpel.

Mevrouw Schauvliege, ik zal eerst een misverstand uit de wereld helpen. Vlaanderen investeert niet in dit bedrijf. Het Vlaamse Gewest wordt geen aandeelhouder, en steekt er geen kapitaal in. Dit is 100 procent een investering van een private onderneming. Het gaat om een principiële toezegging voor een borgstelling via Gigarant. Het is dus geen investering maar een waarborg. Er zijn geen andere vormen van ondersteuning.

Ik ga hier als minister niet reageren op individuele analyses en marktvoorspellingen. Het gaat hier om een miljardeninvestering: de grootste in Europa sinds jaren. Eind 2018 heeft de Vlaamse Regering een principiële beslissing genomen voor een borgstelling van Gigarant voor dat project van INEOS. Die formele borgstelling is er nog altijd niet. Het is een principiële beslissing.

INEOS werkt nog aan het technische dossier, ook aan de totale financieringsbehoefte. Het is de bedoeling dat alle partijen belang hebben bij de effectieve investering. Het verlaagt de rente significant voor de investeerder. PMV wordt vergoed voor de borgstelling. Het is een project dat vooruitgang betekent op het vlak van CO₂-uitstoot. Het wordt ook in het kader van de duurzaamheid eigenlijk wel goed gequoteerd. Er is een duidelijke strategische meerwaarde voor Vlaanderen. De borgstelling die nog effectief moet gebeuren, waar de vorige regering een toezegging voor heeft gedaan, daar wordt nog aan gewerkt.

Het is een zeer grote investering. Ik ga ervan uit dat het bedrijf zijn huiswerk héél goed gemaakt heeft vooraleer de beslissing genomen werd. Er moet heel goed nagedacht worden over de beschikbaarheid van de grondstoffen en de afzet van de producten op lange termijn. De installatie moet ethyleen en propyleen maken. Ethyleen en propyleen zijn echte basismoleculen, die je in een heel brede waaier van vervolproducten kunt omzetten. Het gaat dus niet alleen om plastics, en bij die kunststoffen is er ook een heel scala van toepassingen die niets met wegwerp te maken hebben. Die vervolgstappen bestaan nu al. Europa is momenteel een netto-importeur van ethyleen. Dat moeten we mee in ogenschouw nemen.

Dit is de eerste 'cracker' die in Europa zal worden gebouwd in twintig jaar. Het is de eerste die heel bewust gebouwd wordt in de wetenschap dat er een Europese emissiehandel in CO₂ op van toepassing zal zijn, en goed wetend dat Europa de ambitie heeft om een klimaatneutraal voorbeeld voor de wereld te worden.

De installatie zal dus noodzakelijkerwijze de beste moeten zijn qua energie-efficiëntie en CO₂-uitstoot om überhaupt in Europa een toekomst te hebben. Als je kijkt naar het projectdossier, dan blijkt dat dat ook zo is: qua CO₂-uitstoot per ton product en qua energie-efficiëntie wordt deze installatie wereldtop. Ze zal bijvoorbeeld maar de helft aan CO₂ per ton ethyleen uitstoten van wat momenteel als benchmarkwaarde in ETS (emissions trading scheme) geldt, en zal dus de lat verhogen voor de andere. Ze gebruikt in hoge mate elektriciteit in plaats van fossiele brandstof en ze participeert voor de elektriciteit in windparken op zee.

Als er wereldwijd een overcapaciteit aan ethyleen zou zijn en de ethyleen dus niet verkocht zou raken, dan zullen andere installaties moeten minderen omdat de installatie die nu wordt gebouwd, de installaties die meer CO₂ uitstoten, uit de markt zal duwen. In die zin betekent deze installatie dus het omgekeerde van de zogenaamde koolstoflekage of 'carbon leakage' buiten Europa. We mogen daar niet blind voor zijn.

We mogen ook verwachten dat deze nieuwe installatie de verdere klimaattoekomst voorbereidt. Naast een zeer lage CO₂-uitstoot per ton product, is het ook de bedoeling dat de installatie al haar CO₂ kan opvangen en verder kan verwerken of bergen.

Het is hetzelfde bedrijf dat mee concrete plannen smeedt om in de Antwerpse haven een installatie te bouwen die plasticafval chemisch kan recycleren tot bouwstenen die opnieuw vooraan in de chemische waardeketen kunnen worden ingezet. Het bedrijf ontwikkelt in de R&D-afdeling in Neder-Over-Heembeek een technologie om tot 50 procent mechanisch gezuiverd plasticafval te gebruiken in verse kunststof zonder kwaliteitsverlies.

Het bedrijf meldt een directe tewerkstelling van 450 plaatsen en indirect een veelvoud. Ik heb op dit moment geen reden om daaraan te twijfelen. Als dit een performante installatie wordt, waar ik dus van uitga, dan halen we hiermee een productie naar ons met bijkomende jobs, al dan niet ten koste van minder performante productie elders. Dat is iets wat ik als minister van Werk een goede zaak vind.

Mijnheer Tobback, mijnheer Rzoska, uiteraard heb ik het rapport van FairFin over de investeringsmaatschappijen gelezen. Ik zou mijn job slecht doen indien het anders zou zijn. Dat rapport focust op het Vlaamse en federale niveau. Ik deel absoluut het uitgangspunt ervan: dat Vlaanderen volop moet inzetten op de overgang naar een klimaatneutrale economie. Ik zal ook bekijken of en hoe ik de bevindingen uit het rapport kan implementeren bij de onderhandelingen over de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met PMV. Een aantal zaken kunnen we nu al opnemen, maar de inhoud ervan – waarover ik straks nog wat zal uitweiden – moet zeker worden opgenomen in de discussie over de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Ik heb trouwens de auteurs uitgenodigd op mijn kabinet om te overleggen over hun bevindingen. Zij hebben toegezegd voor een bijeenkomst volgende week op het kabinet.

Hoewel ik het uitgangspunt van het rapport volledig onderschrijf, denk ik wel dat men de rol die de publieke investeringsmaatschappij vandaag in de klimaattransitie al speelt, onderschat. Dat is me een beetje zwaar te moede, en dat wil ik volgende week dan ook aankaarten in het gesprek.

Ik geef een voorbeeld. De All Weather Terminal in Gent is een nieuwe overdekte laadkaai die hoofdzakelijk gebruikt wordt om afgewerkte staalrollen van Arcelor-Mittal Gent op te slaan en te verschepen. Voor mij is dat nu net een voorbeeld van een investering door PMV waarvan de toegevoegde waarde voor het klimaat heel goed onderbouwd is. Deze terminal zal er immers voor zorgen dat er op jaarbasis 25.000 vrachtwagens minder zullen rijden en dat er een shift zal gebeuren naar scheepvaartverkeer. Dit is dus zeker geen voorbeeld van een investering waarvan de impact voor het klimaat vragen oproept. En dat staat nu net in dat rapport op bladzijde 48. Ik vind het eigenlijk bijzonder spijtig dat dat daar zo staat en wil daar dan ook een boompje, om in natuurtermen te blijven, over opzetten.

In diezelfde paragraaf lees ik dat PMV geïnvesteerd zou hebben in FN Herstal. U moet begrijpen dat ik achterover val als ik zo iets lees. Mijn haren rezen te berge. Ik heb dat dan ook nagevraagd en dat bleek niet te kloppen. Ik vind zulke onjuistheden niet echt onschuldig, en bij de mensen van PMV – ik hoop dat jullie dat ook begrijpen –, die zich ook in het kader van de relance zeer hard inspinnen, schiet dat toch een beetje in het verkeerde keelgat.

Dit rapport is voor mij echter bijzonder waardevol, en om te vermijden dat we in een discussie zouden verzeilen waarbij we elkaar verwijten van zus of zo te zijn, hebben we gezegd: 'Kom eens naar het kabinet, we gaan er eens over babbelen.' Want op zich is het heel nuttig dat zo'n rapport gemaakt wordt.

Een derde voorbeeldje dat ik wil geven, is Parkwind, waarbij PMV optreedt als een complementaire financierder ten overstaan van de private markt. We hebben het daar enkele weken geleden ook al over gehad. Naar mijn gevoel wordt de meerwaarde van die rol, onder meer voor de klimaattransitie, niet helemaal correct ingeschat. De exit van PMV uit Parkwind, die men vermeldt, is geen illustratie van een gebrek aan groene ambitie bij PMV, integendeel zelfs. Aanvankelijk speelde PMV samen met Colruyt en Korys een actieve rol in de verwerving van het windmolenpark Belwind en de succesvolle doorstart daarvan. PMV heeft daarna met dezelfde partner geïnvesteerd in offshore windenergie. Dankzij die samenwerking is PMV uitgegroeid tot een succesvolle ontwikkelaar van offshore windmolenparken in het binnenland en het buitenland. Maar als je als minderheidsaandeelhouder geconfronteerd wordt met meerderheidsaandeelhouders die een eigen verhaal willen schrijven en je dus beseft dat je als co-investeerder geen impact meer hebt, dan is het moment aangebroken om in alle vriendschap uit elkaar te gaan en de onderneming een goede vaart te wensen. En ik ben daar apetrots op, want PMV heeft een sleutelrol gespeeld in de realisatie van de Belgische windmolenparken. Nu heeft de vennootschap weer vrije middelen om windmolenparken in de Noordzee te helpen ontwikkelen. Dat is de natuurlijke gang van zaken, en ik vind dit de corebusiness van PMV.

Een belangrijk aandachtspunt in dit rapport is natuurlijk de rol van investeringsmaatschappijen in de klimaattransitie. Ik ben het ermee eens dat dit een essentieel onderdeel is van hun opdracht. Ik heb net een paar voorbeeldjes gegeven. Die basisassumptie deel ik absoluut, maar de opdracht mag daar ook niet toe gereduceerd worden.

Het rapport spreekt zelf ook van een eerlijke of rechtvaardige klimaattransitie. In de praktijk moeten investeringsmaatschappijen ook rekening houden met andere strategische doelstellingen, zoals het ondersteunen van innovatieve starters, economische groei en werkgelegenheid. In de samenwerkingsovereenkomst die PMV op 14 juli 2017 met het Vlaamse Gewest heeft gesloten als aandeelhouder, zijn er zes strategische richtlijnen opgelegd aan PMV, waaronder bijzondere aandacht voor de klimaatdoelstellingen en de verduurzaming van het economisch weefsel. Dat is dus een van de richtlijnen. Daarbij wordt verduidelijkt dat de tussenkomst van PMV erop gericht is om een impuls te geven aan investeringen en projecten die bijdragen aan de verduurzaming van het Vlaamse economisch weefsel en de beschikbare infrastructuur. In het overleg met de auteurs van het rapport zou ik concreet willen bekijken hoe we die richtlijn in de volgende samenwerkingsovereenkomst verder kunnen aanscherpen en concretiseren, of misschien zelfs nu al. Wat er nu staat, is helder voor mij, maar de vraag is natuurlijk wat 'eerlijk' en 'rechtvaardig' nu precies inhouden. Je moet sowieso aandacht hebben voor economische groei en voor werkgelegenheid. Ik ga ook naar jullie luisteren straks, maar ik vind het heel interessant om dat beter te kunnen specificeren, als dat nodig blijkt, want eigenlijk zouden we allemaal trots moeten zijn op de investeringen die gedaan worden. Als we daarmee een meerwaarde kunnen realiseren, dan staan we daar zeker voor open.

Bepaalde dossiers binnen de PMV-portefeuille lijken op het eerste gezicht misschien niet 'groen', maar zijn dat wel degelijk. Ik had al het voorbeeld gegeven van de laadkade, maar ik geef nog een voorbeeld. Luxexcel, een bedrijf gespecialiseerd in het 3D-printen van brilglazen – hij zal het niet graag horen dat ik het gezegd heb, maar mijn echtgenoot heeft sinds een paar weken een 3D-geprinte bril, en dat is spectaculair, want dat ziet er vooraan normaal uit, maar langszij gekarteld –, zorgt

er met zijn technologie voor dat slijpresten bij het op maat maken van klassieke brillenglazen worden vermeden en er zo veel minder afval ontstaat. Ik vind dat op zich heel goede investeringen, maar dat wordt niet automatisch geassocieerd met een groene meerwaarde.

Nu, samengevat, ik treed het centrale uitgangspunt van dit rapport bij en ik ga met de aanbevelingen ook aan de slag. Tegelijk wil ik ook vragen aan de interpellant en aan de vraagstellers – en eigenlijk aan iedereen – om ook met een onbevooroordeelde blik te kijken naar de inspanningen die de investeringsmaatschappij vandaag al levert, omdat zij verder staat dan men op het eerste gezicht zou vermoeden.

Dan, wat de verduidelijking van de missie betreft, en ook de vragen van collega Tobback en collega Rzoska: de bijzondere aandacht voor de klimaatdoelstellingen en de verduurzaming van het economisch weefsel is in 2017 al verankerd. Ik ben er zeker voorstander van om de weg van een duurzame klimaattransitie zeer fors, of nog forser, in te slaan. Wat mij betreft mogen het klimaat en duurzaamheid als doelstelling dus inderdaad nog scherper verankerd worden.

Ik onderschrijf tegelijk ook het Vlaamse beleid voor duurzame ontwikkeling, waarbij aandacht gegeven wordt aan de synergie tussen de sociale, de ecologische en de economische dimensie. We moeten daarom aandacht blijven hebben voor de bredere rol die PMV als investeringsmaatschappij inneemt. PMV is geen subsidiemaatschappij en moet zich ook focussen op bedrijven en projecten die een maatschappelijke en ecologische component hebben en die tegelijk rendabel zijn en een meerwaarde betekenen voor Vlaanderen op het vlak van werkgelegenheid en economische groei.

Daarnaast mag men PMV en de andere investeringsmaatschappijen niet alleen op zichzelf bekijken. Bij de omslag naar een rechtvaardige klimaattransitie is er een plaats weggelegd voor verschillende instanties binnen het Vlaamse financieringslandschap. PMV en LRM staan daarin niet alleen. Het was ook voor mij interessant geweest als de studie bijvoorbeeld ook de belangrijke rol die het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) opneemt bij de financiering van innovatieve en duurzame technologieën, meegenomen zou hebben. Ook VLAIO levert op dat vlak baanbrekend werk. Binnen zijn mandaat werkt PMV zelf trouwens aan het bundelen van de krachten, zowel op federaal als op Europees niveau.

Dan, collega Rzoska, wat de opschaling en concentratie van de beschikbare middelen betreft: we hebben eigenlijk net een opschaling gerealiseerd. Door de recente fusie van de Vlaamse Milieuholding met PMV hebben we middelen gebundeld inzake investeringen in de circulaire economie. Dat is trouwens een superinteressante sector om in te investeren. In het addendum aan de samenwerkingsovereenkomst met PMV werd in dat verband verduidelijkt dat er bijzondere aandacht moet gaan naar investeringen en projecten in het kader van de circulaire economie. Daarvoor werd 30 miljoen euro geoormerkt. Deze week nog heeft de raad van bestuur van PMV ingestemd met een kapitaalsverhoging in een Vlaams bedrijf dat een pioniersrol vervult in het verwijderen van kleine concentraties moeilijk verwijderbare afvalstoffen uit ons water.

In het algemeen denk ik dat we qua opschaling van de middelen voor PMV in het kader van de relance een enorme inspanning aan het doen zijn. We trekken 1 miljard euro uit voor goedkope achtergestelde leningen en kapitaalparticipaties door PMV. Daarnaast willen we ook de waarborgcapaciteit met 3,4 miljard euro verhogen.

Legt het bestaan van drie investeringsvehikels geen hypotheek? Collega Rzoska, eerlijk gezegd denk ik van niet, maar je kunt daar natuurlijk op verschillende manieren naar kijken. Een bundeling van alle middelen op het vlak van klimaatinvesteringen is voor mij niet noodzakelijk een meerwaarde en ik zal proberen uit te leggen waarom.

De focus van LRM is uitgesproken regionaal. LRM slaagt er goed in om met de bestaande middelen via investeringen in zonnepanelen of windmolens het verschil te maken, naast participaties in bedrijven die bezig zijn met duurzaamheid. De raad van bestuur van LRM heeft in 2016 zelf al een belangrijke investeringsfocus voorgesteld, gericht op het klimaat. In het kader daarvan hebben zij onder meer het grootste zonnepark van de Benelux, het Kristal Solar Park, en het eerste drijvend zonnepanelenpark van Vlaanderen, Floating PV, gerealiseerd. De ambitie is er dus, zoals u ook zelf hebt aangehaald, en ze wordt met succes gerealiseerd.

Vanuit LRM zelf is men dus zeker geen vragende partij om alle middelen zomaar te poolen. Men ziet de huidige configuratie als een goede formule om klimaatambities in de praktijk vorm te geven. Jullie zijn daar ook zelf al van overtuigd, wat LRM betreft dan toch.

Mijnheer Rzoska, wat Gimv betreft, daar zit mijn grootste probleem: ik ben het daar niet mee eens. De Vlaamse Regering houdt vandaag een belang aan van 27 procent in Gimv. Het is wat kort door de bocht om die participatie voor te stellen als een saldo op een rekening. Maar goed, ik ben nu misschien wat scherp.

Gimv heeft een reputatie van veertig jaar opgebouwd als bedrijvenbouwer en als partner van ondernemers. In het verleden was Gimv eigenlijk al een accelerator voor de groei of de uitbouw van enkele absolute Vlaamse topbedrijven. We hebben er wel al over gediscussieerd. Ik ben al vrij lang lid van de Vlaamse Regering, dus er zijn momenten geweest waarop we dachten: wat zouden we daar nu mee doen, met Gimv? De ene keer ging dat in de ene richting, de andere keer in de andere. En daarom begrijp ik uw vraag wel. Maar uiteindelijk is er dan beslist om niets te doen.

Absolute topbedrijven, zoals Barco, Telenet of Essers, konden dankzij Gimv groeien. Dat is vandaag nog steeds zo. Ik verwijs naar de deelnemingen in Vlaamse groeiverhalen zoals ALRO, Biotalys, Cegeka, Summa of Televic. Die groei zorgt voor bijkomende jobs. Per 31 maart 2020 waren alle bedrijven in de portefeuille van Gimv goed voor 14.000 banen, waarvan meer dan 6500 bij de Vlaamse bedrijven in de portefeuille van Gimv. Daarom sta ik eerder positief ten opzichte van het belang dat wij erin hebben en zit ik niet in het kamp van diegenen dit dat belang willen laten verdwijnen – hoewel er eigenlijk geen kampen nodig zijn, we hebben het over een gedachtewisseling.

Gimv heeft ook een strategische samenwerking met Belfius voor de oprichting van het beursgenoteerde infrastructuurfonds TINC, het eerste in zijn soort op het Europese vasteland. Daarmee is Gimv mee verantwoordelijk voor de totstandkoming en de verankering van een grote kennis en expertise op het vlak van infrastructuur en hernieuwbare energie, dus specifiek daarop gefocust. De projecten die hiermee gerealiseerd zijn, dragen bij aan de vergroening van de Vlaamse energievoorziening en ook aan een verduurzaming van het Vlaamse wegennet, met een volwaardige plaats voor de fiets en een modern openbaar vervoer.

Gimv hanteert zelf ook een duurzaamheids- of ESG-beleid (Environmental, Social & Governance) en draagt die zaken dus hoog in het vaandel. Gimv is een verantwoorde investeerder, wat betekent dat ze duurzaamheid en dus aandacht voor het leefmilieu, het maatschappelijk weefsel en deugdelijk bestuur meeneemt doorheen de hele investeringscyclus. Gimv heeft bijvoorbeeld sectoren geïdentificeerd waarin ze niet langer wil investeren wegens niet verantwoord of niet duurzaam. Dat duurzaamheidsbeleid komt ook aan bod bij het bekijken van investeringsdossiers. Dat is dus wel van belang.

Collega Rzoska, ik zou die drie dus niet bijeengooien. Ik denk dat dat duidelijk was.

U stelde verder een vraag rond de controle. Ik ben het er 100 procent mee eens om op dat punt kritisch te bekijken hoe je dat kunt verbeteren. We hebben een

interessant debat gevoerd naar aanleiding van FNG. Ik weet niet meer of dat nu een week of twee weken geleden was – de weken gaan zo snel.

We hebben daar eigenlijk beiden belang bij. Als je naar het parlement komt en eens uitlegt wat je doet – Michel Casselman was erbij –, dan ontstaat er ook een beter draagvlak voor datgene waarmee je bezig bent. Dat gaat niet alleen over controle. Het gaat ook over 'onbekend is onbemind'. Zo simpel is het.

Als je puur de regels bekijkt, is er vandaag vanuit de diverse democratische organen al heel wat controle op PMV. Die controle moet verlopen in overeenstemming met het onafhankelijke en autonome karakter van de investeringsmaatschappijen, omdat zowel PMV als LRM privaatrechtelijke nv's zijn. Het rapport zelf onderstreept het belang daarvan. Dat vind ik goed. Ze willen dat zeker niet weg.

Toen we die audit van PMV hebben besproken in de commissie en die audit hebben uitgedeeld aan de parlementsleden, heb ik vastgesteld dat ze daar heel vertrouwelijk en discreet mee zijn omgegaan. Het was een heel correcte manier van werken. Dat toont aan dat controle mogelijk is en ook plaatsvindt. Voor mij was het de eerste keer dat ik er in deze commissie van gebruikmaakte. Ik zal dat niet elke week doen; we kunnen daarvoor een vast moment per jaar voorzien. Dat zou ik een goede zaak vinden.

Sinds 14 juli 2017 is er onder minister Muyters beslist om een regeringscommissaris te benoemen bij PMV. Sinds 7 februari 2020 is dat Tom Van Laere, die Wim Adriaens heeft opgevolgd, omdat die de baas van de VDAB is geworden. Ook via die weg is er dus controle mogelijk. PMV valt ook onder het toepassingsgebied van de bepalingen inzake deugdelijk bestuur van het Bestuursdecreet. Dat betekent dat een derde van de stemgerechtigde leden onafhankelijke bestuurders moeten zijn.

Ik ga dus helemaal akkoord met de openheid naar het parlement. Ik weet niet hoe ik uw vraag moet interpreteren, ik had niet echt het gevoel dat u het zo bedoelde, maar inspraak bij de strategie en de investeringsbeslissingen, is moeilijk. Dat gaat niet, dat is hun verantwoordelijkheid. Het rapport heeft ook zelf expliciet het belang van de onafhankelijkheid en de autonomie van investeringsmaatschappijen beklemtoond. Dat is de reden waarom het privaatrechtelijke vennootschappen zijn. Ik heb niet het gevoel dat het belangrijk was om te kunnen sturen. Ik voel me daar niet slim genoeg voor om dat te doen. Misschien zijn jullie dat wel allemaal, maar voor mij is het gewoon van belang dat er in alle openheid aan jullie feedback kan worden gegeven.

Ik zal een suggestie doen. Mijn kabinet luistert mee, maar ik heb het niet met hen doorgesproken. Er is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst in 2023. We hebben nu eigenlijk al beslist om niet holderdebolder aanpassingen door te voeren. Maar aangezien klimaat één lijn is, zou het perfect mogelijk zijn dat we volgend jaar, naar aanleiding van het rapport dat toch wordt uitgegeven, sowieso een gedachtewisseling houden in het parlement, zodat ze ons duiding kunnen geven bij hoe ze die lijn vijf of zes – wat het ook moge zijn – invullen. Zo kunnen jullie daar zicht op hebben en eventueel suggesties geven, indien jullie denken dat het te weinig of niet goed genoeg is. Of te veel, maar ik denk niet dat jullie dat zullen vinden.

Mijn excuses voor het lange antwoord. Een interpellatie vraagt natuurlijk wat meer aandacht dan een gewone vraag om uitleg. Ik hoop enige duiding te hebben verschaft.

De voorzitter: Dat was meer dan enige duiding.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, hartelijk dank voor uw antwoord. U gaf een aantal dingen mee die INEOS zelf zegt. Zij zullen een state-of-the-artbedrijf neerpoten in de haven van Antwerpen. Ze beweren minder CO₂ te zullen uitstoten,

maar dat is natuurlijk wel onder het verhaal dat andere crackers zullen sluiten. Of dat zal gebeuren, dat weten we niet. Dat is iets dat zij veronderstellen. Hoe dan ook zijn de inschattingen nu dat er 750.000 tot 1 miljoen ton CO₂ extra zal worden uitgestoten ten gevolge van de komst van die cracker, die dus meer ethyleen en meer grondstof zal produceren voor kunststof.

U geeft ook aan – en dat is ook wat INEOS zegt – dat we niet kunnen leven zonder kunststof. Daarin volg ik u helemaal. Maar 30 tot 40 procent van de kunststof wordt gebruikt om wegwerpmateriaal te produceren. Dat is dus nog een groot knelpunt. Laat ons ook daar iets aan doen.

Het klopt ook dat er onderzoeken zijn naar chemische recyclage enzovoort. Maar ook dat staat nog volledig in de kinderschoenen. We vinden het bijzonder gevaarlijk om plaats en ruimte te maken, om de mogelijkheid te creëren voor zulke grote investeringen in onze haven, als er nog zoveel vraagtekens zijn.

Minister, ik wil mijn bijvraag concentreren op de concurrentiepositie die we door de komst van INEOS creëren ten opzichte van recyclage. Het is nu al zo dat plastic gemaakt uit virgin material – de grondstof die INEOS zal produceren uit schaliegas, dat op zich ook al vervelend is – goedkoper is dan plastic gemaakt uit recyclaat. Een recyclaat is het materiaal dat we maken van al het materiaal dat we ophalen en recycleren. Dat is het hart van onze circulaire economie. Uit heel veel studies en inmiddels ook uit de praktijk – want in de krant zijn er artikelen verschenen van recyclagebedrijven – blijkt dat de komst van INEOS daarin mogelijk een heel sterke rol zal spelen en die bedrijven uit de markt zal concurreren.

Minister, Europa ligt een plastictaks op van 0,8 cent per kilo niet-gerecycleerd plastic. Berekeningen tonen aan dat België 140 tot 150 miljoen euro zou moeten betalen naar aanleiding van de komst van die taks.

Nu, de lidstaten kunnen zelf kiezen hoe ze die taks invullen. Daar kunnen ze wel mee reguleren. Men zou kunnen beslissen om de concurrentiepositie van recyclaten ten opzichte van de virgin plastics te versterken door virgin plastics extra te belasten. Men zou ook kunnen beslissen om op wegwerpproducten als bekers en voedselverpakkingen – zoals in de Europese Single-userichtlijn – een extra belasting te heffen. Men zou ook kunnen beslissen om bedrijven die virgin plastics gebruiken, hoger te belasten. Dat zijn allemaal richtingen om te proberen die recyclagebedrijven, die bedrijven die echt werken met recyclaten, meer kansen te bieden. Daar willen we toch naartoe.

Wat is uw houding daartegenover? Hoe zal Vlaanderen zich in dat debat opstellen? Ik denk dat het zeer belangrijk is om de recyclagesector ook kansen te geven in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, bedankt voor uw uitgebreid antwoord, hoewel vooral een antwoord op de vraag van collega Rzoska. Maar de regels zijn wat ze zijn.

Minister, ik ben blij met de toon van uw antwoord, want die is heel constructief. U bent bereid om te evalueren wat de toekomstige lijn van PMV moet zijn, u deelt de focus ... Dat vind ik allemaal heel positief. Aan de andere kant gaat u in uw uitleg vrolijk voorbij aan een aantal evidente problemen. Aan de ene kant zegt u volop in te zetten op circulaire economie en vindt u het heel mooi om circulaire-economieprojecten te steunen. Aan de andere kant steunt u tegelijkertijd wel INEOS, dat eigenlijk ingaat tegen de circulaire economie, met een half miljard waarborgen.

Eigenlijk is dat de clou van het hele probleem: PMV gedraagt zich namelijk als een soort van investeringsvehikel – en dan liefst nog vrij discreet – dat heel mooie

woorden gebruikt maar dat alle kanten tegelijk op kan, aangezien er geen basisstrategie is die circulaire economie, hernieuwbare energie en duurzame ontwikkeling centraal zet. Vervolgens zegt iedereen: ja, maar, we konden daar eigenlijk niets aan doen.

Ik vind inderdaad niet dat het parlement inspraak moet hebben in de uitvoering van de strategie, maar wanneer het met belastinggeld gebeurt – en het gaat om 100 procent belastinggeld – dan moet er wel een duidelijke maatschappelijke strategie zijn die courant en constant wordt afgetoetst. Ik misgun uw echtgenoot zijn gekartelde brillenglazen uiteraard op geen enkele manier en ik hoop dat ze hem staan, en ik twijfel er niet aan dat het bedrijf dat ze maakt, wel zuinig zal zijn met energie. Maar waarom gaat een instelling als PMV daarin mee, wanneer er tegelijkertijd honderdduizenden te renoveren woningen zijn, wanneer Vlaanderen zijn hernieuwbare-energie doelstellingen niet haalt en dus voor 22 miljoen euro rechten aankoopt in Denemarken? Ik denk dat er voor een publiek investeringsvehikel betere, nuttiger, dringender, prangender investeringstargets zijn dan die gekartelde brillenglazen van uw echtgenoot. Die discussie wordt te weinig gevoerd. Die wordt niet gevoerd en komt ook niet terug in de doelstellingen van PMV, ook niet in de strategie die de Vlaamse Regering heeft opgelegd.

Ik wil er absoluut op aandringen dat men weggaat van de mooie woorden en de loze verklaringen, zelfs als het mooie loze verklaringen zijn. Loos blijft loos. Ik citeer het rapport: "De middelen gaan nog steeds hoofdzakelijk naar investeringen die de klimaattransitie links laten liggen of zelfs tegenwerken." Daar gaan alle mooie intenties niets aan doen. Ik vind eerlijk gezegd – en ik eis dat van u als minister – dat het belastinggeld dat we hierin stoppen – en er worden ook risico's genomen met dat belastinggeld – ingezet moet worden daar waar het maatschappelijk dringend noodzakelijk is en een surplus oplevert. Dat gebeurt vandaag niet.

U bent een perfecte verkoper van PMV, maar wat u aan het verkopen bent, minister, is eerlijk gezegd tot nader order een black box waarvan de resultaten die eruit komen, eigenlijk op niet veel lijken. Daar gaat u vrolijk aan voorbij. Dat is naar de belastingbetaler, naar de democratie, naar degenen die hun geld daarop inzetten, een tekortschieten.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Dank u wel, minister, voor uw zeer uitgebreide antwoord, vooral dan toch op mijn interpellatie, zoals collega Tobback al zei.

Minister, ik ben blij dat u openstaat voor dialoog daaromtrent en dat u ook de mensen van het rapport uitnodigt naar uw kabinet. Het kan namelijk best zijn dat daarin een aantal dingen in een verkeerd daglicht worden gesteld. Dat heeft volgens mij dan ook te maken met een gebrek aan transparantie bij PMV. Ze baseren zich natuurlijk op de documenten die er zijn, op de parlementaire vragen die hierover gesteld zijn, op het jaarverslag ... Sommige collega's weten het nog: in 2016 hebben we hier een heel harde discussie gevoerd naar aanleiding van een rapport van het Rekenhof over PMV waarin net die dingen als het gebrek aan transparantie aan de kaak werden gesteld.

Minister, voor alle duidelijkheid: mijn vraag is absoluut niet dat wij inspraak krijgen in investeringsdossiers. Evenals collega Tobback vind ik wel, als er publieke middelen worden ingezet – en het zijn stevige middelen die via PMV worden ingezet – dat er een heel duidelijk en scherp kader moet worden gegeven voor die investeringen. Dat vind ik niet meer dan logisch, zeker in de huidige context. Goed, u staat daarvoor open.

Ik denk dat we op dat vlak voor de nieuwe samenwerkingsovereenkomst nog wel wat werk op de plank liggen hebben, om met het parlement te kijken waar die

middelen het best worden ingezet. Dat moet volgens een coherente strategie gebeuren, en niet – wat trouwens ook al in eerdere rapporten door andere instellingen naar voren werd geschoven – volgens een versnipperde strategie. Want nu vind ik dat die investeringsportefeuille soms heel veel kanten uit gaat. Dus denk ik dat er voor het parlement nog werk aan de winkel is.

Ik vind het een interessant voorstel van u om een vast moment per jaar in te lassen, omdat ik denk dat PMV op die manier eigenlijk ook een stuk wordt uitgedaagd om op een heldere en transparante manier te rapporteren over de doelstellingen die worden meegegeven. Het maakt niet uit of dat nu doelstelling 5 of 6 is. U hebt zich zelfs bereid verklaard om die doelstellingen eventueel wat aan te scherpen nog voor de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Het lijkt mij goed dat we dat inderdaad doen en dat we dus ook met deze commissie en met het parlement dat veel meer opvolgen.

Mijn vraag was niet naar inspraak maar echt wel naar opvolging, want de middelen zijn nu eenmaal beperkt en je kunt een euro maar één keer inzetten. Dan lijkt het mij beter om die euro in te zetten op dingen die inderdaad duurzaam zijn en een meerwaarde realiseren op de langere termijn en niet op een aantal, in mijn ogen toch wel, meer bedenkelijke investeringen.

Maar ik aanvaard graag uw uitgestoken hand en denk dat deze commissie nog wel wat werk heeft om PMV op groenere banen te krijgen, collega's.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil even dieper ingaan op het verhaal van INEOS, dat dus een ETS-bedrijf is. Ik hoor hier namelijk toch een aantal dingen die me wat verbazen. We hebben dit ook al besproken in de commissie Leefmilieu en Energie op 20 januari, maar dan met minister Demir.

Ten eerste ziet men dat de wereldprognoses stijgen op het vlak van hoogwaardige chemicaliën, ook in de energietransitie. Ook bijvoorbeeld windmolens en zonnepanelen bevatten die hoogwaardige plastics.

Ten tweede moeten we er ook rekening mee houden dat INEOS, om die hoogwaardige derivaten te maken, nu grondstoffen aankoopt. Die worden momenteel aangekocht bij bedrijven die qua CO₂-voetafdruk niet bijster denderend scoren. Wat INEOS nu beslist heeft, is om die grondstoffen niet meer aan te kopen maar om ze zelf te produceren. Die productie zal leiden tot een halvering van de voetafdruk. Dus ik zou niet zomaar durven zeggen dat ze niet goed bezig zijn omdat hun producten niet klimaatvriendelijk zijn. In plaats van producten met een slechte voetafdruk buiten Europa aan te kopen, gaan ze nu in hun eigen productie voorzien met een veel betere voetafdruk.

Ten derde, indien wij in Vlaanderen niet meer willen investeren in dat type van installaties, is dat uiteraard een keuze. Stel dat er meer installaties moeten komen. Als wij investeren, gaan we die installatie misschien hier lokaal – niet administratief, want administratief is het een ETS-bedrijf – een hogere CO₂-uitstoot hebben, maar tegelijk gaan we daarmee de bedrijven die dubbel zo hoog zitten qua CO₂-uitstoot, uit de markt duwen. Wereldwijd is het dan wel een goede oplossing dat we hier een veel betere installatie hebben. Dat creëert dan ook jobs voor ons.

Bijkomend wordt er dan gezegd dat ze niet klimaatvriendelijk zouden zijn, maar als we lezen wat er zoal verschijnt in de pers, buiten het feit dat bij hun productie hun CO₂-voetafdruk gehalveerd wordt, gaan ze ook werken rond 'carbon capture and storage' (CCS), de opslag van CO₂. Ze gaan werken rond hergebruik van CO₂. Ze gaan hun waterstof als restproduct gedeeltelijk gebruiken als brandstof. Ze gaan in zee met een bouwbedrijf voor windenergie. Zomaar zeggen dat ze klimaatvriendelijk

zijn: dat wil ik dus tegenspreken. Ik wil er rekening mee houden dat er nog heel wat zaken kunnen gebeuren. Het bedrijf is zeker klimaatvriendelijk. Ik wil niet dat men hen steeds in een negatief daglicht stelt.

Robrecht Bothuynne (CD&V): Ik vind dit een bijzonder boeiend debat, collega's. Misschien eerst over de investeringen in Antwerpen. Ik meen dat we daar een klein beetje rechtlijnigheid in nodig hebben.

Het klimaatdebat is een wereldwijd te voeren debat en uitdaging. Hetzelfde duikt hier op als in andere sectoren. Als we het hebben over voedselproductie, is onze land- en tuinbouw een stuk klimaatvriendelijker dan bijvoorbeeld de Braziliaanse versie. Als we het hebben over staalproductie, is ArcelorMittal in Gent de meest performante ter wereld inzake klimaatimpact. Dat is bijzonder belangrijk als we de rekening maken van dergelijke sectoren en bedrijven.

Hetzelfde geldt voor INEOS. Het probleem verplaatsen lost het niet op als het gaat over de impact op het klimaat en het leefmilieu. Als er behoefte is en een aantoonbare businesscase, is het de moeite waard om te bekijken of die investering hier kan gedijen, mits voldaan wordt aan de hoogst mogelijke milieunormen, de strengste normen inzake uitstoot en dergelijke. Niet onbelangrijk ook is inlandse productie of productie binnen Europa. Dat voorkomt nodeloos transport, wat ook een enorme klimaatimpact heeft. Dat zijn zaken om mee in rekening te brengen in het debat dat hoe dan ook belangrijk is en gevoerd moet worden.

Over de rol van PMV deel ik de mening van de collega's en de minister dat de richting van de Green Deal de juiste is. Dat zijn de keuzes die de investeringsmaatschappij moet maken. Ze moet vooral binnen dat kader werken. Dat zat al een stuk in onze relanceresolutie. Ook vanuit Europa zijn er impulsen. De Europese Investeringsbank, waar PMV mee samenwerkt, speelt een cruciale rol in het Europese investeringsbeleid. Dat richt zich dan weer op die Green Deal. Op welke manier kan die impact een hefboom zijn om ook met PMV een verschil te maken inzake meer klimaatvriendelijke investeringen?

Tot slot de transparantie in het debat rond PMV. Het afgelopen jaar hebben we PMV hier al twee of drie keer te gast gehad. Ik stel daarbij een grote transparantie en openheid vast. We kunnen dat structureel verankeren en bij het jaarverslag bijvoorbeeld, of op een ander moment, met PMV in discussie gaan in deze commissie over de investeringsstrategie. Ik verzet me een beetje tegen de idee dat PMV en andere Vlaamse investeringsmaatschappijen niet transparant zouden of willen zijn. We hebben daar een jaar of drie terug een debat over gehad in een ander dossier, maar we kunnen dat op die manier doortrekken in onze toekomstige werkzaamheden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u voor de bijkomende vragen en opmerkingen. Ik heb de gewoonte om altijd uitgebreid te antwoorden op uw vragen. Mocht de indruk ontstaan dat een vraag om uitleg minder waard is dan een interpellatie, dan klopt dat helemaal niet. Ik heb nu extra uitgebreid geantwoord, het is dan ook een interessant thema. Elke vraag en interpellatie vormen een gelegenheid om jezelf bij te scholen. Nu levenslang leren een opdracht is voor iedereen, probeer ik dat in de praktijk ook toe te passen.

Mevrouw Schauvliege, u had opmerkingen over INEOS. Het klopt, dat heb ik niet gezegd, mijnheer Gryffroy, dat dit al aan bod is gekomen bij een vraag om uitleg. Het gebeurt wel vaker dat de zaken elkaar overlappen. Het belangrijkste is dat de ministers elkaar niet tegenspreken. Dat is tot op dit ogenblik totaal niet gebeurd. Dat vind ik al een prestatie op zich.

Ik wil nog iets meegeven. Ik begrijp niet goed waarom u een tegenspraak ziet tussen investeren in innovatie en in de nieuwe installatie en tegelijk in recyclage. Waarom zou dat in tegenstelling zijn? Als de recyclage-industrie goed draait, is dat toch belangrijk voor de sociale economie? Dat kan ons er toch niet van weerhouden om te investeren in nieuwe dingen? Anders blijft alles stilstaan. Die installatie zou niet tot gevolg hebben dat er niet meer gerecycleerd zou worden, integendeel. Wij willen trouwens – dat staat in ons relanceplan – de recyclagehub van Europa worden. We hebben daar de mensen, de kennis en de knowhow voor. Dat mag de innovatie niet verhinderen. Net door die innovatie kunnen we ook op het vlak van klimaat doorbraken realiseren en meer vervuilende installaties uit de markt duwen. Ik zie daar geen tegenstelling in. Ik vind wel dat we er aandacht voor moeten hebben, natuurlijk. Als men minder plastic moet wegwerpen – de verpakkingen worden al geweerd –, wil ik dat zeker aanmoedigen.

De huidige lage prijs van 'virgin plastic' heeft ook te maken met de actueel zeer lage vraag naar kunststof in het algemeen, ook door covid. Dat is een probleem dat vandaag sowieso aan de orde is.

Ik blijf de vergelijking tussen investeren in innovatie en circulaire economie vreemd vinden. Dat gaat helemaal niet ten koste van de renovatie van woningen. Dat is een totaal ander economisch concept, woningen waarvan honderden of duizenden of miljoenen mensen eigenaar zijn, dat zijn individuele of heel grote investeringen. Ik zie de tegenstelling niet. Ik vind dat we op al die sporen moeten inzetten.

Mijnheer Tobback, u had een vraag rond de waarborging. Ik heb het al gezegd: het gaat niet om een investering maar om een waarborg. De grote waarborgen van Gigarant zijn de bevoegdheid van de Vlaamse Regering. De principiële beslissing over de waarborg kan men dus zelfs niet alleen bij PMV leggen, want het is de Vlaamse Regering die uiteindelijk gezegd heeft dat die principiële beslissing genomen moest worden. De effectieve beslissing móét trouwens nog genomen worden. Dat is een strategische beslissing om een belangrijke en vooruitstrevende productieplant aan te trekken in Antwerpen.

U kunt wel zeggen dat we dat allemaal niet moeten doen, maar ik maak de vergelijking met de biotech. Om de geneesmiddelen van de toekomst te steunen, moeten we er toch in investeren? Dat zijn sporen die we moeten trekken om nieuwe dingen uit te zetten.

Mijnheer Tobback, u had nog een opmerking over de winstgevendheid. We hebben hier twee weken geleden nog de uitleg gegeven. Sinds 2016 is er altijd een positief nettoresultaat. De strategische richtlijnen, naast klimaat is er ook verankering in Vlaanderen, dat is heel belangrijk voor mij. Ik hoop dat u dat onderschrijft. Werkgelegenheid valt daaronder. Dat zijn geen holle richtlijnen, maar belangrijke doelen.

Ik word niet rap zenuwachtig, maar toch wel een beetje als men zo doet alsof PMV niet goed bezig is, dat het allemaal een hoop papier is. Ik heb een paar voorbeelden gegeven hoe investeringen die op het eerste gezicht niet groen lijken, dat wel zijn. Dan zegt u dat ze alle kanten opschieten. Ik ben het daar fundamenteel mee eens. Ik hoop dat u wat dat betreft uw woorden wat nuanceert.

Collega Rzoska, er is veel meer nuance in uw antwoord. Twee weken geleden heeft Michel Casselman, de CEO, zelf toegelicht waarom men daar is ingestapt. Ik heb een van de commissieleden horen zeggen dat hij daar manifest tegen was maar dat hij uiteindelijk wel begreep waarom het gebeurd is. Ik zal die woorden niet herhalen, maar het had ook te maken met het digitaal platform dat kon worden uitgewerkt en met het concept dat op dat moment niet goed in elkaar zat. U bent zelf geschiedkundige; u weet wat een opdracht het is om nadien de geschiedenis te herschrijven. Het is heel gemakkelijk om nadien verontwaardigd te zijn over wat er is gebeurd, maar de kennis nadien is spijtig genoeg niet altijd de kennis die men

op voorhand heeft. Het had ook anders kunnen lopen, maar dat neemt niet weg dat we daar ook lessen uit moeten trekken.

Om van Vlaanderen een recyclagehub te maken, zullen we een performante logistieke keten moeten opbouwen voor die recyclageketens, en dat gebeurt stap voor stap. Vandaar dat ik dat beleid rond circulaire economie verder wil uitbouwen. Daar liggen enorme opportuniteiten, en dat is echt cruciaal. In de relancemiddelen die we hebben uitgetrokken, gaat trouwens heel veel aandacht naar die circulariteit. Je hebt dat in de voedingsketen, in de keten van de plastics en in de metaalketen. Dat zijn allemaal andere ketens met een andere verplichte aanpak, maar we moeten die circulaire keten in elke sector proberen te sluiten.

Collega Rzoska, u hebt zelf gezegd dat u ook de autonomie van die investeringsmaatschappijen hoog in het vaandel draagt, zeker geen operationele tussenkomsten. Ik had het eigenlijk ook wel zo begrepen.

Ik wil ook verwijzen naar wat de heer Bothuyne heeft gezegd. PMV is al meermaals in het parlement geweest. U herinnert zich, collega Rzoska, dat we lang geleden, toen het over Oosterweel ging, zijn overgeschakeld naar één keer per jaar. Persoonlijk vind ik het wel een goede zaak dat je niet om de twee maanden vergadert maar één keer per jaar grondig, op voorwaarde dat men dat lang genoeg op voorhand weet. Iedereen die geïnteresseerd is in bepaalde dossiers, kan daar dan vragen stellen. Ik sta zelf achter die openheid waardoor je meer publieke aandacht krijgt. Ik vraag me soms af waarom men niet weet dat we in een aantal projecten investeren. Dit kan dus, naast de transparantie, helpen om de aandacht te vestigen op de grote rol die Vlaanderen speelt wanneer het gaat over innovatieve investeringen.

Collega Gryffroy, ik onderschrijf volledig uw tussenkomst.

Collega Tobback, collega Rzoska, wat mij betreft, mag meer inzetten op het klimaat niet de enige focus worden. Er zijn er nog een aantal. Tewerkstelling en duurzaamheid kunnen wel een rol spelen in investeringsdossiers. Ik gebruik dat altijd als toetssteen. Het zou me trouwens niet verbazen dat dit nu al een toetssteen is in alle dossiers.

PMV werkt vandaag samen met de EIB. De focus ligt daar op de ondersteuning van kmo's. Het is zeker een opportuniteit dat PMV samen met de EIB klimaatprojecten financiert, bijvoorbeeld via de deelname aan het waterstofproject in Oostende. Maar we moeten proberen om dat rendabel te krijgen. Dat zal wellicht gebeuren met groenestroomcertificaten.

PMV werkt ook op andere vlakken samen met de EIB voor langetermijnleningen voor grotere kmo's. We zijn ook bezig om een erkenning te krijgen als toegangspoort voor het nieuwe EU-Investfonds. Die toegang tot de EU-fondsen is een grote prioriteit voor PMV.

Als ik me niet vergis, ga ik begin december samen met de minister-president op bezoek bij de EIB om de opportuniteiten en mogelijkheden voor de toekomst te bekijken. Het zou een digitale meeting kunnen worden gelet op de huidige omstandigheden, maar het staat in elk geval in de agenda ingepland.

De voorzitter: Er is nog iemand die naar daar gaat, heb ik begrepen.

Minister Hilde Crevits: De vraag zal zijn of dat op 1 december al geregeld zal zijn. Maar het is heel duidelijk dat dat zitje opnieuw bezet wordt als ik zie hoe een goede samenwerking met de EIB het verschil kan maken.

De voorzitter: Dat klopt, we rekenen op rendement voor Vlaanderen.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil nog eens herhalen dat ik helemaal niet twijfel aan het feit dat INEOS 'state of the art' zal zijn. Het zou ook heel dom zijn als ze dat niet zouden doen, maar er zijn nog heel veel vraagtekens op het vlak van CO₂-opslag waar men op wil inzetten. Daar zouden nog bijkomende investeringen voor gevraagd worden. Als we dat allemaal niet doen, valt hun verhaal als een kaartenhuisje in elkaar. Maar het is niet daarover dat ik opmerkingen wil maken.

De recyclagesector in Vlaanderen heeft echt de ambitie om een recyclagehub te worden, en wij onderschrijven dat ten volle, maar de sector die recycleert maakt, heeft een noodkreet geslaakt. Die sector kan dat kwijt onder de prijs van 'virgin material', met als gevolg dat zij met een overschot zitten en het zelfs goedkoper is om dat materiaal te verbranden dan er gerecycleerd plastic van te maken. Dat is schrijnend en dat is zonder de komst van INEOS.

Het is dus superbelangrijk dat we die twee naast elkaar bekijken en dat we niet terechtkomen in een wereld waarbij al onze mooie doelstellingen om van Vlaanderen een recyclagehub te maken, worden weggevaagd. Dat is immers de toekomst waar we aan moeten werken en ik roep dan ook op om daarnaar te luisteren en twee keer na te denken voor we onze handtekening zetten onder de bankwaarborg die nu nog een principiële beslissing is en nog werkelijkheid moet worden.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Minister, ik dank u voor de antwoorden. Ik denk dat die perfect illustreren wat vandaag het probleem is met PMV. Ook de tussenkomst van heer Gryffroy was tekenend.

Het gaat er niet om dat we ons moeten opstellen als de verdedigers van een mooi investeringsproject. Of INEOS een mooi investeringsproject is of niet, hoeft wezenlijk niet onze zorg te zijn. Als dat zo is, dan zou het middelen moeten vinden om dat te doen, ook zonder ons. De vraag is wat de Vlaamse overheid daar met het geld van de Vlaamse belastingbetaler in doet en hoe dat overeenkomt met onze eigen ambities. Is het onze ambitie om een hub van ethyleenproductie te worden of is het onze ambitie om een hub van recyclagetechnologie, van circulaire economie en van grondstoffen en vernieuwing daarin te worden? Dat zou de richtlijn moeten zijn waar PMV, of eender wie met Vlaams belastinggeld bezig is, investeert. Die richtlijn blijkt te ontbreken wanneer men het allebei tegelijk doet. Ik heb geen opmerkingen gemaakt over winstgevendheid – er is winstgevendheid –, ik heb een opmerking gemaakt over maatschappelijke meerwaarde.

Voorzitter, transparantie is niet hetzelfde als een keertje langskomen. Transparantie is uitleggen hoe je als publieke investeringsmaatschappij met Vlaams belastinggeld je mandaat hebt ingevuld. En dat mandaat is op dit moment vaag. Vlaamse verankering, dat kan alle kanten uit. Opnieuw steenkool produceren in Limburg zou ook Vlaamse verankering zijn, maar ik neem toch aan dat we dat niet zullen doen. Wat dus ontbreekt, is een duidelijk mandaat, een duidelijke richting waar we naartoe willen en waaraan het management, onafhankelijk zoals het mag zijn, kan worden afgetoetst.

Vraag is dus of het presteert, niet alleen in de zin van winst opleveren, maar ook of het voldoet aan de maatschappelijke doelstellingen die de Vlaamse samenleving, de Vlaamse Regering, het Vlaams Parlement hebben opgelegd en die moeten worden nagestreefd met onze centen. Als u het mij vraagt, hoort iets als ethyleenproductie daar niet in thuis, als ik luister naar de rest van de goedbedoelde ambities die u formuleert, minister. Dat u zelf die tegenstelling niet ziet en daar zelf niets aan wilt doen, vind ik een gemiste kans. Dan kunnen we nog zoveel vergaderingen met PMV houden als we willen, dan zullen we gewoon zitten te kijken en luisteren en vaststellen dat het nog altijd alle kanten uitgaat. Als we onbeperkte middelen zouden hebben, zou dat allemaal geen probleem zijn, maar we hebben hier geen onbeperkte middelen.

En wanneer alle omliggende landen, en Europa en de EIB hun middelen focussen op investeringen in de toekomst, dan is het wel heel erg pijnlijk om te zien dat Vlaanderen dat wat in het midden laat hangen. Op den duur krijgen we de indruk dat het een soort van serviceclub is die gaten moet vullen waar anderen niet in willen investeren. Ik wil aannemen dat dat niet waar is, maar dan moet men ook stoppen met die indruk te wekken en een duidelijk mandaat maken, en dat mandaat, dat toekomstgericht, klimaatneutraal en sociaal moet zijn, ook aftoetsen.

Maar ook daar geldt dat recyclagetechnologie meer is dan sociale tewerkstelling en de ophaling van plastic, dat is ook toptechnologie voor hernieuwbare grondstoffen. We kunnen kiezen om daarvoor te gaan of voor INEOS, maar die keuze zou de Vlaamse overheid wel moeten maken als ze beslist waar het Vlaamse belastinggeld naartoe gaat. Voor de rest mag INEOS doen wat het wil. Als het elders geld vindt, dan is dat ons probleem niet, maar onze keuzes, de keuzes waar we onze middelen in investeren, die moeten duidelijk zijn, zodat we daar duidelijke verantwoording voor kunnen vragen aan diegenen die met belastingen bezig zijn.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik wil eigenlijk afsluiten met de uitgestoken hand van de minister aan te nemen om te kijken waar we nu al kunnen bijsturen – ik denk dat dat van belang is – en in functie van het nieuwe samenwerkingsakkoord. Ik denk dat we daar een grote evaluatie kunnen maken en op die manier eigenlijk ook de ambities of de richting van PMV daarop kunnen vastleggen als parlement.

Ik ben het wel eens met collega Tobback in de zin dat de overheid beperkte middelen heeft ten opzichte van de private markt. De overheid moet zeer goed kijken waar ze haar middelen via haar investeringsmaatschappij in investeert. Het lijkt me goed dat het parlement daarin een heel duidelijke richting bepaalt en dat we daar als parlement één keer per jaar een uitgebreide gedachtewisseling over hebben.

Ik moet eerlijk zeggen, collega's, dat PMV wel stappen vooruit gezet heeft op het vlak van transparantie, maar er nog niet helemaal is. Ik herinner me de discussie nog dat collega Van Rompuy bepaalde dossiers van PMV in vertrouwelijkheid naar het parlement moest halen. In die zin denk ik dat er dus wel stappen vooruit gezet zijn, maar dat we er nog niet helemaal zijn. Het lijkt me echt wel een goede zaak dat de Vlaamse Regering met haar relanceplan, zeker in het licht van de richting die Europa uitgaat, duurzaamheid veel beter verankert in de richting die PMV neemt.

Dit was een eerste gedachtewisseling over dit punt, maar ik vermoed dat er nog vele gaan volgen.

De voorzitter: Wordt inderdaad vervolgd. We zullen in de regeling der werkzaamheden zeker kijken op welke manier we PMV structureel kunnen agenderen.

De interpellatie en de vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de resultaten van de Community Innovation Survey 2019 over de impact van regelgeving op innovatie bij bedrijven
– 301 (2020-2021)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): In de wetenschappelijke wereld is er enorm veel informatie over innovatie beschikbaar. Je hebt daarbij een tweejaarlijkse innovatiemonitor, de Community Innovation Survey (CIS), die voor Vlaanderen wordt uitgevoerd door het Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECCOOM), een samenwerking tussen verschillende universiteiten. In juli verscheen een rapport waaruit bleek dat heel veel bedrijven vinden dat de regelgeving inzake innovatie vaak een drempel vormt, vooral dan voor kleine bedrijven.

Welke conclusies trekt u uit deze studie? Hoe kunnen we de regelgeving verder hervormen, zodat het voor bedrijven makkelijker wordt om innovatiesteun te gebruiken? In het regeerakkoord staat een passage dat we regelluwe zones moeten creëren. Wat is daarin de stand van zaken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De vraag die u stelt, is een onderdeel van de CIS van de Europese Commissie. De focus daarvan is de totale innovatiegraad van de bedrijven. De totale innovatiegraad is gedefinieerd als ondernemingen die al dan niet voltooide product- en/of procesinnovaties, inclusief niet-technologische procesinnovaties, uitvoeren. Deze totale innovatiegraad bedraagt 70 procent in de Vlaamse bedrijfswereld, en we zien dat dit aandeel jaar na jaar stijgt in de periode 2012-2018. Er zijn nog geen internationale cijfers beschikbaar, maar die graad groeit dus steeds.

Wat zijn de conclusies? We zien dat de bevorderende en belemmerende invloed van regelgeving gemiddeld genomen erg beperkt is. 2 tot 11 procent van de ondernemingen vermeldt een impact. We zien ook dat die impact zowel bevorderend als belemmerend kan zijn. Regelgeving is dus niet per definitie negatief voor innovatie. Het heeft te maken met de intrinsieke doelstelling van de regels in kwestie. Ik geef een voorbeeld: als we in het kader van de consumentenbescherming willen dat alleen veilige producten op de markt gebracht worden of als we omwille van het milieu milieuvervuiling willen terugdringen, dan is dat een regelgeving die stimulerend werkt voor innovatie, omdat men weet wat men moet proberen te realiseren. Dat betekent natuurlijk wel dat sommige bedrijven hun innovatietraject radicaal moeten herdenken of bijkomende testen moeten doen. Er zijn bedrijven die dat als opportuniteiten zien, niet als een belemmering.

Wat betreft de verschillen naargelang de bedrijfsgrootte van het bedrijf, stellen we een schijnbare contradictie vast, collega Vande Reyde: kleinere bedrijven signaleren minder vaak een belemmering dan grote. Ik had dat zelf ook anders ingeschat. Maar we stellen wel vast dat kleine bedrijven in vergelijking met middelgrote of grote bedrijven ook minder vaak een positieve impact noteren. Dat spreekt zichzelf wat tegen. Kleinere bedrijven signaleren minder vaak een belemmerende of een positieve invloed. Het werkt in twee richtingen.

Dit heeft volgens mij te maken met het feit dat het voor kleine bedrijven minder evident is zich afdoende te informeren over de regelgeving en dit zodoende door sommigen als een belemmering wordt ervaren. Kmo's informeren over overheidsmaatregelen en regelgeving blijft dus zeer relevant, ook om hun innovatieactiviteiten te beïnvloeden.

De vraag naar impact van regelgeving was de standaardvraag en er is niet naar verdere details gevraagd, dus ik kan er niet zo heel veel extra details over meegeven. Binnen de schoot van Eurostat is men overigens niet zo tevreden met deze vraag. Men vindt dat ze onvoldoende bruikbare beleidsinformatie aanreikte en daarom wil men het in de toekomst over een andere boeg gooien. Men wil concreter en meer uitgebreid bepaalde thema's bevragen, zodat men er beleidsmatig ook meer mee kan doen.

Sowieso is het voor mij en ook voor u in het algemeen van belang dat we over onze nieuwe regelgeving blijven waken en nagaan dat die geen negatieve impact heeft op innovatie.

Wat dan de link betreft met ons beleid, uw laatste vraag: er is al één goedgekeurde regelluwe zone en er is één regelluwe zone in voorbereiding. Vandaag heb je de regelluwe zone verbonden met het bedrijventerrein Thor Park Waterschei/Energy-Ville, waar innoverende samenwerkingen rond energie en energiesystemen ontwikkeld worden. We willen ook een nieuwtje maken met Lovitas in Dendermonde. Daar wil men een energieproject opstarten op het bedrijventerrein Hoogveld/-Bosveld, waar bedrijven met elkaar verbonden worden en lokaal opgewerkte energie efficiënt kunnen uitwisselen.

Naast bedrijventerreinen zijn er ook regelluwe zones – en daar focust u natuurlijk ook graag op – mogelijk bij het handelsvestigingsbeleid. Met het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) zijn we nu volop aan het zoeken naar een vernieuwende aanpak in de kernen van steden en gemeenten. Dat is hoogdringend, zeker nu met de impact van corona op onze handelskernen. Regelluwe zones zijn hier geen doelstelling op zich, wel het participatief traject met de steden en gemeenten, waar goede praktijken verspreid worden en waarbij we de regels soms aan de kant moeten zetten om nieuwe concepten te gaan uittesten. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Hartelijk dank voor uw antwoord. Ik ben blij dat die initiatieven voor regelluwe zones nu worden uitgebreid met een nieuwtje, zoals u het omschrijft.

Er rest mij enkel nog de onderzoekers van ECOOM te vermelden. Een van mijn zussen is onderzoeker, en ze zegt mij dat het belangrijk is om de wetenschappers achter een studie te vermelden, omdat die vermeldingen veel waard zijn, dus bij dezen: het gaat om Felix Bracht, Machteld Hoskens, Wytse Joosten en Laura Verheyden. Zij hebben die studie voor ECOOM gemaakt. Ik heb voor mijn thesis destijds ook veel gehad aan het expertisecentrum, dus bij dezen mijn complimenten voor het werk.

Ik ben ook blij dat u zegt dat u de lokale besturen wilt betrekken, want dat is zeer belangrijk. Ik denk dat we daar in de toekomst de vruchten van zullen kunnen plukken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik neem de tip ter harte om de auteurs te vermelden. Ik had het moeten weten, want ik heb zelf een zoon-doctorandus, die vermeldingen ook ontzettend belangrijk vindt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het management voor het Economisch Netwerk Albertkanaal – 353 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik stel mijn vraag in functie van het protest dat er destijds was rond de Groene Delle, dat een watergebonden industriegebied zou moeten worden.

Het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) is een ruimtelijk samenhangend netwerk van Vlaamse gemeenten die aan het Albertkanaal liggen. Het is een strategisch gunstig gelegen achterhaven – zoals ik het noem – van Antwerpen en het ligt in de nabijheid van de E313 en E314 en mogelijk – maar de informatie is niet altijd accuraat – de spoorverbindingen van Beringen, Hasselt, Genk en Lanaken. Het netwerk heeft als doel de economische sterkten van het gebied op elkaar af te stemmen en de economische groei gestructureerd op te vangen en te realiseren.

Deze ruimte moet efficiënt worden ingericht, vraag en aanbod van watergebonden bedrijven moeten worden afgestemd op de rest van de industriële activiteit en er moet een infrastructureel en budgettair kader worden geschetst waarbinnen de watergebonden activiteiten in de toekomst zullen plaatsvinden. Het is een strategisch gunstig gelegen bedrijventerrein. Het zou op elkaar moeten worden afgestemd.

Wanneer in de commissie Leefmilieu de vraag wordt gesteld om na te kijken welke watergebonden bedrijven er nog zijn, wordt het stil aan de andere kant. Watergebonden bedrijven zijn vaak groot in omvang, de terreinen zullen dan ook iets groter moeten zijn. De meeste die voorhanden zijn, zijn in feite veel te klein. Wij willen dan ook vragen of er een management kan worden opgezet dat acties kan ondernemen over het geheel van de ruimte. Ook willen we weten of het mogelijk is om de niet-watergebonden bedrijven, uiteraard mits compensaties, aan te zetten tot relocatie.

Minister, hoe staat u tegenover een ENA-management dat het infrastructureel en budgettair kader van de ENA schetst en watergebonden ondernemingen aantrekt?

Welke incentives kunt u voorstellen om niet-watergebonden activiteiten in het ENA aan te zetten tot relocatie, om zodoende de economische meerwaarde van het gebied te maximaliseren?

Hebben het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en eventueel Flanders Investment & Trade (FIT) zicht op het aantal watergebonden bedrijven met interesse om zich in de regio Albertkanaal te vestigen? Op welke manier worden vraag en aanbod op elkaar afgestemd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik dank u voor de vraag, die toch wat historiek vraagt.

In uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen heeft de Vlaamse Regering in 2004 beslist om een ENA-programma te starten. In 2005 vond een eerste coördinatieplatform plaats met een taakstelling en samenstelling die door de Vlaamse Regering was beslist. In 2006 werd een beperkter uitvoeringsoverleg in het leven geroepen, waarvan het dagelijks bestuur onder het voorzitterschap van het kabinet Omgeving staat en waarin een vertegenwoordiger van de kabinetten van Economie en van Mobiliteit en Openbare Werken aanwezig is, net als een vertegenwoordiger van de Vlaamse administraties, en De Vlaamse Waterweg.

ENA heeft heel wat activiteiten. Er is een taakverdeling afgesproken door het dagelijks bestuur, die wat mij betreft relatief helder is.

De economische meerwaarde van de ontwikkeling van de ENA-terreinen ligt niet enkel in het voorzien van bedrijventerreinen waarvan de kavels kunnen worden voorzien van kade-infrastructureel. Langs het ENA liggen ook containerterminals, die gebaat zijn met de vestiging van grote verladings in de nabijheid die via deze overslagpunten ook de waterweg kunnen gebruiken, de zogenaamde tweedelijnswatergebonden bedrijven.

Voor alle terreinen langsheen het ENA die door De Vlaamse Waterweg worden uitgegeven – in concessie – is de watergebondenheid verplicht. Ook voor de terreinen die in het kader van het ENA werden bestemd, is het watergebonden karakter van de bedrijven verplicht, tenzij er specifieke redenen zijn om daarvan af te wijken. Enkel voor oudere terreinen die niet in handen van De Vlaamse Waterweg zijn, kan het probleem zich stellen dat er bedrijven zijn die geen watergebonden trafiek genereren. Dan moet je kijken naar de rol die dat terrein speelt in het bovenlokaal aanbodbeheer. Een actieve herlokalisatie is drastisch, maar een uitdoofbeleid voor bedrijven die niet op hun plaats zitten in het ENA, kan zeker worden doorgevoerd, doordat De Vlaamse Waterweg een voorkooprecht heeft langsheen het Albertkanaal.

Langs de aanbodzijde is er het geografisch informatiesysteem (GIS) van het Agentschap Innoveren en Ondernemen dat nauwgezet bijhoudt wat de beschikbaarheid is van bedrijfskavels op de bedrijventerreinen. Dat GIS is niet specifiek toegespitst op watergebonden terreinen, maar er zijn wel data voor alle terreinen langsheen het ENA. Dit is complementair aan het GIS van De Vlaamse Waterweg waarin de stand van zaken rond de concessies wordt bijgehouden.

Wat betreft de vraagzijde, werken FIT en de afdeling acquisitie van het Agentschap Innoveren en Ondernemen samen om enerzijds zicht te hebben op de ruimtevraag van individuele spelers en anderzijds toekomstige trends in het oog te houden. Bij nieuwe, grootschalige ontwikkelingen op Vlaams niveau wordt doorgaans een marktverkenning uitgevoerd om zicht te krijgen op de specifieke troeven van een locatie en het type watergebonden bedrijvigheid waar in die regio de meeste vraag naar is, zodat de ontwikkeling hierop kan worden afgestemd.

Op zich loopt dat wat mij betreft dus wel correct.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik moet toch vaststellen – en we hebben dat toen ook vastgesteld in de commissie Leefmilieu – dat er iets mank loopt. Er zijn wel veel organisaties mee bezig en er zal wellicht een taakverdeling zijn, maar ik heb niet echt de indruk dat er een groot overzicht is van de hele ruimte, toch een oppervlakte van aardig wat vierkante kilometer. Want in verband met de watergebonden terreinen die er nu nog zijn of die dat zouden kunnen zijn, is er nog altijd het probleem dat er een weg loopt tussen het terrein en het kanaal. Er moet dus nog wel een en ander worden aangepast. U geeft aan dat de meeste bedrijven die langs het kanaal liggen, een watergebonden activiteit hebben. Maar dat wil ik toch tegenspreken. Het heeft inderdaad misschien een geschiedenis. En het zou kunnen dat er vroeger misschien wat minder naar werd gekeken. Maar indien we die ruimte volledig efficiënt willen opwaarderen, is er toch iets meer actie nodig. We merken dat er ook in Limburg een SALK-turbo (Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat) naar voren wordt geduwd, waarbij er wordt geprobeerd meer activiteit voor Limburgse tewerkstelling te creëren. Indien we dat willen doen, is het voornaamste gebied om dat te doen, het ENA-gebied.

Minister, is het mogelijk om de coördinatie misschien toch in één hand te geven, die gekoppeld is aan de Vlaamse Regering? Daarbij – en het lijkt alsof we dat niet hebben gehoord in de vorige besprekingen – kan er ook een terugkoppeling zijn, zodat we er op continue wijze van op de hoogte kunnen worden gebracht. Ik dank u.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Pieters, eigenlijk heeft het dagelijks bestuur het overzicht over de projecten. Maar er zijn uiteraard een aantal uitdagingen om die bedrijventerreinen te activeren. Er is het aspect van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, vaak zijn er ook ontsluitingswerken mobiliteit nodig.

Ik heb uw opmerking gehoord over die watergebondenheid. Ik zal mij ook nog eens informeren en bekijken wat de stand van zaken is en of er extra actie moet worden ondernomen. Ik neem uw zorg mee.

De voorzitter: Mijnheer Pieters, u bent daar gelukkig mee?

Leo Pieters (Vlaams Belang): We zullen zien wat ervan komt. Dank u wel, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de initiatieven van de Brexit Taskforce

– 309 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opvolging en ondersteuning van kmo's in het kader van de nakende brexit

– 359 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuïne

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Op 12 oktober 2020 was er een overleg met de Brexit Taskforce in Brugge. Vlaanderen voorziet 83 miljoen euro voor bedrijven die getroffen worden door de gevolgen van de brexit. Daarvan zal 33 miljoen euro gaan naar export en 50 miljoen euro naar het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), dat zal voorzien in bedrijfssteun. Daarnaast staat er ook een uitgebreide ploeg van 45 mensen klaar om bedrijven individueel te begeleiden met uitleg over douaneformaliteiten, om mee op zoek te gaan naar eventuele andere afzetmarkten of om te helpen bij een interne reorganisatie.

Ik heb vorige week tijdens de plenaire vergadering een vraag gesteld aan minister Peeters over de naderende brexit. Ik legde daarbij de nadruk op het feit dat de middelen uit het brexitfonds en de Vlaamse middelen moeten gaan naar de zwaarst getroffen sectoren en zwaarst getroffen regio's, zoals West-Vlaanderen en de havens van Zeebrugge.

Vandaag heb ik hierover voor u een aantal andere vragen, minister.

Kunt u extra toelichting geven bij het voorbije overleg van de Brexit Taskforce? Wie was er op het overleg aanwezig? Welke beslissingen werden er genomen?

Van de 83 miljoen euro gaat er 33 miljoen euro naar export en 50 miljoen euro naar VLAIO. Kunt u meer toelichting geven over deze verdeling? Worden er extra subverdeelsleutels gehanteerd. Zo ja, welke?

West-Vlaanderen wordt waarschijnlijk de hardst getroffen provincie. Zullen de middelen wel degelijk gaan naar de meest getroffen sectoren en de meest getroffen regio's? In welke mate zullen die bedrijven extra worden ondersteund?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Dat de Vlaamse Regering sterk bezig is met de naderende brexit en de gevolgen voor Vlaanderen, is heel duidelijk. Zo was het bijvoorbeeld fijn om te lezen dat er een document, een charter, is opgedoken, nog

ondertekend door koning Karel II, dat vijftig Brugse vissersboten eeuwig het recht geeft te vissen op Britse wateren. Dat is het zogenaamde visserijprivilege.

We mogen echter naast de visserij, die uiteraard heel belangrijk is, onze kmo's niet vergeten in dit verhaal. Minister-president Jan Jambon haalde het zelf al aan na de laatste Brexit Taskforce: "Onze kmo's moeten zich goed voorbereiden op de naderende brexit."

Na de Brexit Taskforce in Brugge werd duidelijk dat de Vlaamse Regering nieuwe middelen uittrekt om de gevolgen van de brexit zoveel mogelijk te kunnen dragen: 83 miljoen euro, waarvan 33 miljoen naar de begeleiding in export gaat en 50 miljoen naar VLAIO, met als doel bedrijven die zich intern zullen moeten reorganiseren te begeleiden en te ondersteunen.

Het is duidelijk dat er werk wordt gemaakt van de opvolging en de begeleiding van de kmo's in deze problematiek, dat maakt onder andere het extra budget duidelijk. Daarnaast werd ook aangegeven dat de taskforce zich specifiek wil richten op ondersteuning van bedrijven. Ik citeer u, minister Crevits: "We willen geen schadevergoedingen uitbetalen in het kader van de brexit maar heel gerichte steun geven om extra jobs te creëren of bestaande jobs te beschermen."

Minister, ik heb hierover de volgende vragen aan u.

Op welke ondersteuning kunnen kmo's vandaag al een beroep doen in het kader van de brexit?

Op welke manier zorgen we ervoor dat alle ondernemingen, ook de allerkleinsten, zich bewust zijn van de effecten van de brexit op hun onderneming?

Op welke nieuwe opvolging en begeleiding zullen de kmo's precies kunnen rekenen? Met andere woorden: hoe zal die 33 miljoen euro precies gebruikt worden? In welke begeleiding en ondersteuning zal VLAIO voorzien door middel van die 50 miljoen euro?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de interessante vragen. Die taskforce was eigenlijk een rondetafeldiscussie waarin veel mensen hun bezorgdheden hebben meegegeven. Het was de tweede bijeenkomst. De eerste vond plaats in oktober 2019. De samenstelling van de groep is identiek gebleven. Op politiek niveau namen de minister-president, collega Peeters en ikzelf deel. Vanuit de administratie waren er deelnemers van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en het Departement Landbouw en Visserij, VLAIO en natuurlijk ook Flanders Investment and Trade (FIT). Vanuit de koepelorganisaties waren er vertegenwoordigers van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) en de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO). Ook de Vlaamse sectorfederaties Fevia, Agoria, Essenscia, Fedustria, Transport en Logistiek Vlaanderen (TLV) en Boerenbond namen deel. Tot slot waren ook de Vlaamse havens en de visserijsector – de Rederscentrale – aanwezig.

Het VLAIO-brexitplan moet antwoord geven op veel bezorgdheden die er zijn.

Collega's, er is dus voorzien in 33 miljoen euro voor exportondersteuning na brexit, heel belangrijk ook voor onze West-Vlaamse bedrijven. 3 miljoen daarvan gaat naar het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), om specifiek de export in de landbouwsector en aanverwante sectoren te begeleiden. 30 miljoen zal door FIT ingezet worden.

Het grootste deel van het budget, 50 miljoen euro, gaat naar VLAIO voor ondersteuning aan bedrijven. Het gaat om middelen die bedrijven helpen in de eerste weken en maanden na de brexit. Het gaat ook om middelen die bedrijven op middellange termijn helpen om te schakelen na de brexit.

Binnenkort agenderen we op de Vlaamse Regering een brexitplan, met een aantal werven. Welke werven moeten daar volgens mij in zitten? Het opzetten van een uniek contactpunt voor bedrijven dat operationele bijstand biedt bij alle mogelijke problemen. Het aankondigen van twee specifieke brexitcalls binnen de kmo-groei-subsidie. Het organiseren van brexitopleidingen in samenwerking met SYNTRA. Het contract ondernemerschap uitbreiden in het kader van de brexit met specifieke aandacht voor DYZO-ondersteuning – dat is een vzw die zelfstandigen in moeilijkheden ondersteunt en begeleidt naar een doorstart.

We willen ook nieuwe buitenlandse investeringen aantrekken via de versterking van het programma strategische steun. We willen ook de mogelijkheid onderzoeken om in Vlaanderen een voorpost te voorzien voor het afwickelen van douanedocumenten van transporteurs op weg naar Calais. Dat is dus een nieuwe invulling van het woord.

Er wordt ook een dossier 'ontwrichte zones' voorbereid voor de provincie West-Vlaanderen, natuurlijk binnen de mogelijkheden die federale wetgeving biedt.

Dat zijn de grote lijnen van het plan in opmaak.

West-Vlaanderen wordt volgens professor Vandenbussche van de KU Leuven in relatieve termen het hardst getroffen. Meer dan 6500 jobs staan bij een no-deal potentieel op de tocht. Dat is 1,28 procent van de totale tewerkstelling. De grote impact heeft te maken met de ligging van de provincie maar ook met de sectorale specialisatie: voeding, textiel en visserij. Ik raad u aan om die studie eens te bekijken. In absolute termen wordt Antwerpen het zwaarst getroffen.

Alle bedrijven zullen een beroep kunnen doen op de steun die we bieden. Ook in de lijst met VLAIO-brexitacties is specifieke aandacht nodig voor West-Vlaanderen.

De brexit leeft heel hard in de provincie. Daarom hebben we niet stilgezeten. In samenwerking met plaatselijke West-Vlaamse partners lanceerde de provinciale ontwikkelingsmaatschappij (POM) West-Vlaanderen het EFRO-project (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling), met als doel de specifieke impact van de brexit op te vangen en te counteren. Dit project loopt vandaag. De totale kost is 2,5 miljoen euro. Naast de POM West-Vlaanderen zijn ook de werkgeversorganisaties vertegenwoordigd en ook VLAIO en FIT. Dat is dus een belangrijk project voor de provincie.

Dan was er een vraag over de ondersteuning. De voorbije vier jaar kwam de brexit dikwijls in het nieuws. De website www.brexitready.be van FIT is al door 55.000 bezoekers aangeklikt. De brexit-impactscan is al 23.000 keer ingevuld in Vlaanderen. We moeten die inspanningen nog opdrijven.

Vanuit de Europese Commissie kregen we de voorbije dagen positieve signalen over onze mate van voorbereiding. Tegelijk sprak de vertegenwoordiger van UNIZO op de taskforce over een enquête bij de UNIZO-leden, waarin een zeer grote meerderheid – meer dan 80 procent – van de respondenten aangaf nog geen specifieke brexitinitiatieven te hebben genomen. Dat baart mij echt grote zorgen.

Uiteraard zal een groot deel van hen wellicht nooit of weinig uitvoeren naar Groot-Brittannië, maar het zit soms in kleine dingen. Het is echt van belang dat iedereen voldoende voorbereid is.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Bedankt voor het uitgebreide antwoord, minister. Inderdaad, als je hoort dat meer dan 80 procent nog geen specifieke brexitvoorzorgsmaatregelen genomen heeft, dan denk ik dat het terecht is dat we daar de nodige focus op leggen. We moeten alle bedrijven, zowel kleine, middelgrote als grote, extra sensibiliseren dat er wel degelijk iets op ons afkomt waarvoor de nodige maatregelen getroffen moeten worden.

Ik vind het zeer positief dat er specifieke en zeer gerichte projecten opgezet worden, zoals het EFRO-project van de POM.

In het algemeen moeten we ervoor zorgen dat we zeer goed voorbereid zijn op het brexitscenario.

We moeten voorbereid zijn om de lange files te kunnen vermijden. We moeten vermijden dat de bedrijven hun export verleggen naar de buurlanden.

De Vlaamse Regering toont wel degelijk daadkracht met die 83 miljoen euro steun. Die steun zal gebruikt worden om bedrijven en hun deelname aan internationale handelsmissies te ondersteunen. Voor mij is het zeer belangrijk dat die middelen ter ondersteuning en andere die de Vlaamse Regering inzet in het kader van het relanceplan zeer gericht worden ingezet. Achteraf moeten we gaan kijken wat er precies is gebeurd met die middelen. We moeten dat evalueren en bekijken of ze inderdaad resultaat hebben opgebracht en of dat voldoende is gebeurd. Zal worden bekeken wat er met die 83 miljoen euro gebeurd is, en of ze hun meerwaarde en doel bereikt hebben?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, dank u voor de mooie en hoopgevende initiatieven die u genomen hebt en zult nemen.

Ik sluit me aan bij mevrouw De Vreese. Het zal nog hard nodig zijn om onze kmo's en bedrijven te sensibiliseren. Ik heb zo de indruk dat door het covidvirus de brexitproblematiek volledig op de achtergrond is geraakt bij sommige kmo's. Daar is een heel belangrijke taak voor Vlaanderen weggelegd om ze opnieuw wakker te schudden rond de nakende brexit.

Ik herhaal nog eens mijn voorstel om in de komende weken eens een hoorzitting te organiseren specifiek over de brexit, met deelname van VLAIO, FIT, UNIZO, Voka en andere stakeholders.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik sluit me aan bij de bezorgdheden van de collega's. We hebben twee grote opdrachten. We moeten iedereen bereiken bij de communicatiecampagnes, en de sectorfederaties hebben daar een specifieke rol in. We zullen achteraf moeten kijken of de middelen goed gebruikt zijn. We moeten dat eigenlijk op voorhand doen, daarom is VLAIO heel consciëntieus dat plan aan het opmaken om de juiste klemtonen te kunnen leggen.

Mijnheer Vanryckeghem, als er duidelijkheid is over het eindresultaat van de onderhandelingen, dan gaan we zwaar moeten inzetten op een grote informatiecampagne.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Dank u.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): We zullen dat nauw blijven opvolgen. We zien inderdaad in de media zoals de heer Vanryckeghem zegt, dat de brexit naar de achtergrond wordt geduwd. Dat is normaal door het COVID-19-virus, maar laten we er hier in de commissie en binnen de Vlaamse Regering zeker en vast voldoende aandacht aan geven. Daar rekenen onze ondernemers en de werknemers die daarvan afhankelijk zijn, op.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over VDAB-stages over de taalgrens
– 210 (2020-2021)**

**VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over VDAB-stages in coronatijden
– 211 (2020-2021)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, mijn vragen gaan over dingen die me zijn opgevallen of die ik de afgelopen weken heb gezien of gelezen over VDAB-stages. De eerste gaan over een verhaal van een Franstalige vrouw die in Geraardsbergen woont en begeleid wordt door een gespecialiseerde opleidings-, begeleidings- en bemiddelingsdienst (GOB). De stad van de mattentaarten ligt net aan de taalgrens en in Zuid-West- en Oost-Vlaanderen worden wel vaker Franstaligen begeleid.

Omdat deze vrouw onvoldoende Nederlands spreekt om in Vlaanderen voldoende kansen te maken op de arbeidsmarkt, had men graag een stage georganiseerd in Wallonië. Maar dat kan niet voor VDAB. Alhoewel er heel wat stageformules zijn zoals een beroepsverkennde stage van dertig dagen, een gespecialiseerde beroepsverkennde stage tot zes maanden of een betaalde individuele beroepsopleiding (IBO), zijn die enkel beperkt tot Vlaamse werkgevers. Met andere woorden: binnen een begeleidingstraject van VDAB kunnen er over de taalgrens heen geen stages worden georganiseerd.

Minister, wat is uw opvatting over deze situatie? Hebt u hiervoor reeds contact gehad met uw Waalse collega's? Bent u van plan hier een regeling voor te treffen zodat dit soort verhalen niet meer voorkomt?

Mijn tweede vraag gaat over stages in tijden van corona. Op dit moment wordt thuiswerk maximaal aangehouden, voor iedereen. Toch zijn er mensen die een VDAB-stage volgen bij een werkgever of een organisatie. Die werkgever wil maximaal thuiswerken maar de persoon die stage volgt, krijgt van VDAB de opdracht om fysiek aanwezig te zijn op de werkvloer. Niemand zal dus op de werkvloer aanwezig zijn, behalve de stagiair. Dat zorgt voor bepaalde ongemakken.

Er is een verklaring. VDAB-stages zijn werkplekgerelateerde stages waarbij men ervaring moet opdoen op de werkvloer. Ik vind dat een heel eenzijdige, nauwe, beperkte invulling van hoe het kan zijn. Het klopt, men moet relevante werkervaring opdoen op de werkplek, maar zeker niet in tijden van covid, en zeker niet op het moment dat de werkgever aangeeft dat hij maximaal wil thuiswerken en daarvoor de nodige begeleiding voorziet. Dat leidt tot absurde situaties.

Ik geef een voorbeeld. Een werkgever uit Limburg werkt in Brussel, de stagiair moet naar Brussel komen, maar de werkgever wil dat iedereen thuiswerkt. Moet hij dan naar Brussel enkel en alleen om de stagiair te begeleiden? Dat gaat erover. Dat botst daar op grenzen.

Wat is uw standpunt over deze beperkende regels met betrekking tot stages bij VDAB? Hebt u hierover reeds overleg gehad met VDAB? Bent u van plan deze regels aan te passen? Ik denk dat dit soort situaties in de komende maanden nog steeds aanwezig zal zijn. Daar moet toch een oplossing voor komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Annouri, de situatie die u schetst, toont vooral aan dat het belangrijk is om Nederlands te kennen, wil je je kansen op de arbeidsmarkt verhogen. Dat geldt niet enkel voor inwoners van de Mattentaartstad Geeraardsbbergen, maar evengoed voor inwoners van de Koekenstad Antwerpen of voor inwoners van de Mosterdstad Torhout.

Het kan toch niet de bedoeling zijn om mensen die het Nederlands niet machtig zijn, maar toevallig wel het Frans, te 'evacueren' naar de Waalse arbeidsmarkt, vind ik. Interregionale mobiliteit kan een absolute verrijking zijn voor de loopbaan, maar het kan nooit de bedoeling zijn om Vlaamse werkzoekenden met een taalachterstand Nederlands los te laten en naar een ander gewest te sturen.

Voor werkzoekenden in Vlaanderen betekent dit dat zij Nederlandstalige begeleiding krijgen van VDAB. Daarnaast zal VDAB hen uiteraard opvolgen en indien nodig sanctioneren.

Ik vind het ook heel belangrijk dat tijdens dit traject de werkzoekende met een taalachterstand een grondige rugzak meekrijgt met daarin zowel een portie kennis van het Nederlands als technische competentie. Op die manier wordt bijgedragen aan een duurzame loopbaan. Momenteel leg ik de laatste hand aan mijn talenplan dat ik voor de zomer in deze commissie aankondigde.

Daarnaast staat het de werkzoekende vrij om bij de dienst arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding van Wallonië (Le Forem) een vraag tot opleiding of stage te stellen. Via de bevoegdheden die Le Forem in Wallonië heeft, kan deze werkzoekende een stage bij een Waals bedrijf volgen. Dat is helemaal niet verboden. Maar ook hier is het zo dat VDAB de Vlaamse werkzoekende steeds zal opvolgen. Dat is voor mij een verrijking van de loopbaan, niet het parkeren van de anderstalige werkzoekende.

Er is ook regelmatig overleg met het Waalse Gewest, nog niet over dit punt maar wel over hoe we meer mensen warm kunnen maken om ook eens over de gewestgrens te kijken in hun zoektocht naar een passende vacature of geschikte job. Onbekend is onbemind, stellen we vast.

Collega Annouri, wat uw tweede vraag betreft, kan ik kort zijn. Thuiswerk tijdens een stage of opleiding kan en wordt door VDAB toegelaten. Ik vind het een zeer merkwaardige case die u aanhaalt want uiteraard is VDAB niet blind voor maatschappelijke evoluties. Zo was men ook voor de coronacrisis al aan het onderzoeken of thuiswerken tijdens een stage mogelijk was. De coronacrisis heeft daar voor een versnelling gezorgd.

Men vertrekt hierbij vanuit het principe dat de stage de realiteit van de werkvloer zo goed mogelijk moet weerspiegelen. Het is natuurlijk logisch dat de ene stage zich beter leent tot thuiswerk dan andere. Stage in een IT-sector is anders dan stage in bouwopleidingen.

VDAB hanteert wel enkele kwaliteitsvoorwaarden. Zo is het belangrijk dat de taken die tijdens thuisleren worden ingeoeffend, ook taken zijn die normaal voor vaste medewerkers ook thuis mogelijk zijn. Het thuisleren moet een aantoonbare meerwaarde hebben. Verder moet er ook een stageplan zijn met een aantal punten. Van het voorbeeld dat u hebt gegeven mag u me gerust de coördinaten geven.

Voor de IBO's was dit kader al mogelijk vanaf maart 2020. Voor andere vormen van werkplekleren moest eerst het verzekeringstechnisch aspect uitgeklaard worden zodat stagiairs ook thuis verzekerd zijn. Maar ook dit is sinds deze maand in orde.

Misschien is het een dossier dat net op de grens daarvan lag. Het voorbeeld dat u geeft is echt te gek, dat kan gewoon niet.

Ik hoop dat alles duidelijk is. Thuisleren kan ingezet worden in alle sectoren. Het zou kunnen dat er een verzekeringstechnisch aspect heeft geleid tot een situatie die u hebt geschetst want dat is intussen ook uitgeklaard.

De voorzitter: Van de mosterdstad over de eiergemeente opnieuw naar de koeckenstad.

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Wat een culinaire rondleiding.

Minister, ik dank u voor uw antwoord. De kennis van het Nederlands is inderdaad absoluut belangrijk op de arbeidsmarkt, ook hier in Antwerpen. En nog belangrijker is de kennis van het Antwerps. Ik meen dat trouwens ook. Ik hoor van veel mensen die de Nederlandse taal leren in een werkgerelateerde context en die terecht komen op een werkvloer, dat mensen daar vaker in het dialect dan in de taal die ze hebben aangeleerd kwaadspreken, wat soms voor conflicten kan zorgen.

Ik denk dat het een en-enverhaal wordt. Wanneer iemand op dit moment in een traject zit en een taalbad in het Nederlands moet krijgen en daarin gevormd moet worden, maar tegelijkertijd ook al relevante werkervaring zou kunnen opdoen en eigenlijk een consensus zou kunnen scheppen over de taalgrens heen, dan moeten we daar niet te strak in zijn. We kunnen die persoon taalgebonden versterken en die tegelijkertijd, over de taalgrens als dat mogelijk is, werkervaring laten opdoen. Ik geloof niet zozeer in een zeer strikt of-ofverhaal maar eerder in een en-enverhaal dat moet worden versterkt.

Ik heb nog een bijkomende vraag over uw taalplan. U zegt dat het er zit aan te komen. Wanneer kunnen we dat verwachten?

Wat dat thuiswerk betreft, heb ik de mail erbij genomen. Het gaat over een WES-stage (West-Vlaams Economisch Studiebureau). In de mail van de persoon die begeleid is, staat letterlijk dat VDAB weigert en absoluut niet toelaat dat de persoon van thuis werkt. Dat mag dus absoluut niet. Zelfs het voorstel dat zij hebben gedaan, om vier dagen thuis te werken en een dag naar Brussel te komen, was niet voldoende. Het is effectief zo dat ze vorige maand nog die opmerking van VDAB kregen. Ik zal het u doorsturen, minister, zodat u dit kunt uitklaren. Dat lijkt me interessant voor de persoon die me de mail heeft doorgestuurd. Het kan zijn dat de persoon bij VDAB op dat moment niet wist dat het een verzekeringskwesitie was. Ik wil het wel geloven maar ik denk dat het goed is dat dit soort zaken wordt uitgeklaard en dat we zeker zijn dat niet te veel mensen op deze problematiek botsen.

Minister, uw antwoord dat flexibiliteit aan de dag moet worden gelegd, stelt me gerust. Hier is misschien iets fout gelopen en dan moet dat zo snel mogelijk worden opgelost.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik dank de heer Annouri voor zijn vragen. Ik was zeer gerustgesteld door het antwoord van de minister maar ik vind het raar, mijnheer Annouri, dat u blijft volharden in het verhaal dat het toch moet kunnen. Vlaanderen zit nog altijd met een mismatch waarbij werkgevers zeer sterk vragende partij zijn voor stages. Ik zou het dan ook hallucinant vinden indien deze minister aan VDAB zou zeggen dat iemand die niet goed Nederlands spreekt via een stage ervaring kan opdoen in Wallonië maar hier taallessen zou krijgen. De beste manier voor mensen om de taal te leren, is net om ze bij de eigen Vlaamse werkgevers stage te laten lopen. Ik raad u dan ook aan om tegen die dame uit Geraardsbergen te zeggen dat er veel mogelijkheden zijn om stage te volgen in Vlaanderen en dat ze veel beter Nederlands zal leren dan wanneer ze naar Wallonië gaat.

Ik sluit me wel bij u aan, meneer Annouri, maar ook daar stelt het antwoord van de minister me gerust, dat het zeer uitzonderlijke tijden zijn die ook uitzonderlijke maatregelen vereisen. Als we met zijn allen thuis kunnen werken, dan moet dat met stages ook kunnen. Ik denk dat dit trouwens ook een uitdaging is voor de toekomst, dus na de coronacrisis. We moeten onze arbeidsmarkt op een andere en vernieuwde manier leren bekijken. Het zou goed zijn als daar wat helderheid over komt bij VDAB, tot in de lokale kantoren, zodat die stages ook van thuis kunnen plaatsvinden. Het zou immers jammer zijn dat stages nu zouden worden uitgesteld. Ik zal zelf een stagiair aannemen als schepen en als parlements lid die nu aan de UGent zit. Die stagiair zal ook heel weinig op de werkvloer komen maar toch zal dat lukken, daar ben ik zeker van.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Annouri, ik heb mijn antwoord gegeven en collega Ronse heeft ook aangevuld. Ik moet wel zeggen dat er een grote vraag is naar stages. Ik heb me vrij duidelijk uitgesproken. Ik vind het een meerwaarde als je dat ook eens in Wallonië kunt doen. Maar het is natuurlijk een verhaal met twee kanten.

Wat het tweede punt betreft, krijg ik van het kabinet een hele reeks voorbeelden. Wat ik moet meegeven, is dat VDAB vroeger een cursus West-Vlaams voor beginners had. Antwerpen heeft dat blijkbaar niet gedaan, mijnheer Annouri, dat is misschien een gemiste kans. Er is ook de app in West-Vlaanderen die zorgt voor goede omzettingen van het ene dialect naar het andere. Iedereen glimlacht maar het is absoluut noodzakelijk dat je de taal kent, zeker op de werkvloer wanneer je je wilt integreren. Ik heb trouwens ook de neiging om, wanneer ik op mijn kabinet tussen West-Vlamingen zit, West-Vlaams te spreken. Dat is sterker dan mezelf. Wanneer je dan geen West-Vlaming bent, schakelt iedereen wel over. Maar er zijn ook grote verschillen tussen het AN en de streektaal.

Ik hoop dat het probleem nu echt is opgelost. Mijn kabinet vraagt om de mail te bezorgen omdat het probleem nu opgelost zou moeten zijn. Ik hoop dat dit een van de dossiers is die onder de verzekeringskwestie vielen want dit kan echt niet. Ik zit er ook zelf verveeld mee omdat het totaal niet kan.

Collega Ronse, alles staat of valt met een goede begeleiding. We merken hier ook dat het best wel kan. Ik stond aanvankelijk redelijk sceptisch tegenover telewerk, u weet dat. Ik zit hier nu ook in mijn bureau in Brussel maar het is voor mij nu praktisch onmogelijk om thuis te werken omdat er te veel activiteiten zijn. Maar ik meen echt dat de mogelijkheden van telewerk nog niet voldoende zijn aangeboord. Zelfs stages kun je van thuis toen wanneer je goed wordt begeleid, via Teams- of ander overleg. Op intranet staan zeer duidelijke procedures omschreven. Als u nog bezorgdheden hebt, zullen we die met onze lokale bureaus, overal te velde, bekijken.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Bedankt voor het antwoord, minister. Het klopt dat er in Antwerpen nog geen cursussen West-Vlaams worden gegeven. (*Opmerkingen van minister Hilde Crevits*)

Maar ik denk dat het Algemeen Nederlands wat vervangen wordt door een zeker Antwerps accent.

Maar ik sluit me ook aan bij wat collega Ronse heeft gezegd: het is belangrijk om ook in deze tijden stagemogelijkheden te kunnen blijven aanbieden, zowel aan studenten als aan mensen via VDAB, voor alle duidelijkheid. Ik ben ook zelf twee weken geleden begonnen met een stagiaire die nu coronaproof deze commissie aan het volgen is, en die hoort dat alles staat of valt met een goede begeleiding, dus tot zover de druk die ... (*onverstaanbaar*) ... verhoogd wordt. Het klopt ook alleszins. Dat is zeker en vast een feit.

Ik ben heel blij dat u dat mee wilt opvolgen en ik zal de specifieke casus doorsturen. Ik hoop dat het een misverstand is, en dat zal het waarschijnlijk ook wel zijn, als ik uw antwoord zo hoor, maar dan is het goed om die allemaal in kaart te brengen en op te volgen, zodat al die stages ook in deze tijden zo goed mogelijk kunnen verlopen en de mensen daar de nodige opleiding uit kunnen halen. Telewerken zal inderdaad niet verdwijnen en ook op dat vlak is het goed dat we ons in Vlaanderen heruitvinden en dat we ervoor zorgen dat die kansen gegrepen worden.

De voorzitter: Nog een ernstige toevoeging: een opleiding telewerken voor werkzoekenden die stages kunnen gaan volgen, is misschien ook iets waar we werk van moeten maken. Wij hebben hier ervaringsgewijs leren werken met Zoom, maar dat is niet voor elke werkzoekende weggelegd, dus ook daar ligt nog werk op de plank, naast het aanleren van Torhouts, Antwerps en Kruishoutems.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gebruik van dienstencheques voor ondersteuning van huishoudelijke taken bij onthaalouders
– 242 (2020-2021)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, ik kom niet vaak in deze commissie, maar het is fijn om hier ook eens te zijn. Het zijn de onthaalouders die mij vandaag hiernaartoe brengen.

In Vlaanderen wordt een heel groot deel van de kinderopvang ingevuld door de zogenaamde gezinsopvang, de onthaalouders die kinderen opvangen in hun huis. Een keuze van ouders voor gezinsopvang is een keuze voor opvang in een heel huiselijke sfeer. Onthaalouders geven die kinderen op een kleinschalige manier niet alleen opvang, maar ook de nodige geborgenheid. Die gezinsopvang staat vandaag echter onder druk, zoals we weten: het aantal onthaalouders kent de laatste jaren onafgebroken een dalende trend en het is niet evident om die gezinsopvang blijvend op de kaart te zetten. Er is dan wel een actieplan ter zake, maar het blijft moeilijk.

Veel onthaalouders vangen kindjes op in de eigen gezinswoning. De kindjes spelen bijvoorbeeld in de woonkamer van de onthaalouder en slapen in de eigen slaapkamers, waar de onthaalouders of een van hun eigen kinderen zelf ook slapen. Dat maakt echter dat het voor thuiswerkende onthaalouders niet mogelijk is om dienstencheques aan te vragen die hun toelaten hulp in het huishouden te betalen.

Dienstencheques zijn immers een betaalmiddel om hetzij hulp in het huishouden, hetzij hulp bij dagelijkse activiteiten buitenshuis, bijvoorbeeld boodschappen doen of strijken, te betalen. Een voorwaarde voor het correct gebruik van dienstencheques is dat ze enkel gebruikt mogen worden om activiteiten die in de privésfeer plaatsvinden te vergoeden. Activiteiten die in een professionele omgeving plaatsvinden, zoals het poetsen van een praktijkruimte of de wachtzaal van een dokter, mogen niet door middel van dienstencheques vergoed worden.

Vier jaar geleden stelde ik hierover reeds een vraag aan de toenmalig bevoegde minister, minister Muyters. Hij oordeelde toen dat het te moeilijk zou zijn om een onderscheid te maken tussen onthaalouders en zelfstandigen. Onthaalouders zijn echter meestal geen echte zelfstandigen. De meesten onder hen zijn aangesloten bij een erkende dienst en werken onder het sui-generisstatuut voor onthaalouders.

Onlangs pleitte het Vlaams Welzijnsverbond opnieuw voor bijkomende ondersteuning voor onthaalouders, en dit om ouders ook in de toekomst de optie te kunnen blijven bieden om te kunnen kiezen voor gezinsopvang. Daarbij wordt ook aandacht gevraagd voor het vele logistieke werk dat zij hebben, naast de eigenlijke pedagogische opvang. Het schoonmaken van de woning en dus de plekken waar de kinderen spelen en slapen is daar een van. Ook vandaaruit klinkt de vraag om in de mogelijkheid te voorzien voor onthaalouders om daarvoor dienstencheques in te kunnen zetten en hun zo wat meer ademruimte te geven.

Bent u op de hoogte van het probleem dat mensen die werkzaam zijn in de gezinsopvang, geen gebruik kunnen maken van dienstencheques voor het onderhoud van hun woning?

Hoe staat u tegenover het voorstel om voor onthaalouders die in hun eigen gezinswoning kindjes opvangen, de mogelijkheid te creëren om dienstencheques te gebruiken om hulp in het huishouden te betalen? Dit moet de onthaalouders beter ondersteunen en zo mee de uitval doen afremmen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Schryvers, ik ben op de hoogte van de problematiek. U hebt dit punt vorige legislatuur ook al op de agenda gezet en ik heb ook het antwoord gegeven dat collega Muyters toen gegeven heeft, dus ik hoef niet te herhalen waarom het tot op vandaag nog niet gelukt is om ook onthaalouders gebruik te laten maken van dienstencheques.

Er is één nieuwigheid in dezen. U weet dat dienstencheques volgens de regelgeving enkel bestemd zijn voor privégebruik, wat een heel helder principe is, maar onthaalouders hebben een heel apart statuut, waaraan een vastgelegde vergoeding is gekoppeld. Deze vergoeding is eerder beperkt en de vraag is of ze als een volwaardig inkomen kan worden gekwalificeerd. De onthaalouders zijn ook geen zuivere zelfstandigen en het is op dit moment onduidelijk of ze al dan niet beroepskosten kunnen aftrekken. Ik wil daarom eerst een antwoord op dat punt.

De vermenging van beroepskosten en gesubsidieerde dienstencheques was de voornaamste reden om onthaalouders uit te sluiten van het gebruik van dienstencheques. Je kunt niet van beide gebruik maken, omdat beroepskosten aftrekken wijst op het beroepsmatig karakter van de activiteit. Vanuit Welzijn heb ik nu echter het signaal gekregen dat het systeem van beroepskosten niet van toepassing zou zijn op onthaalouders. Dit wordt momenteel uitgeklaard door onze administraties. Indien er effectief geen sprake zou zijn van een professionele activiteit, dan zou je kunnen overwegen om onthaalouders wel toegang tot de dienstencheques te verlenen binnen de bestaande reglementering. We beperken ons daarbij dan niet tot onthaalouders, want we bekijken ook of er andere beroepsgroepen in zo'n situatie zouden zitten. Die screening zijn we nu aan het uitvoeren. Ik kan het licht dus nog

niet op groen zetten, collega Schryvers – en dat had u waarschijnlijk ook niet verwacht –, maar we zijn wel de regeling rond de beroepskosten aan het uitklaren, mede omdat het om een groep gaat die een heel belangrijke sociale rol vervult en die recht heeft op de dienstverlening die openstaat voor iedereen. Ik moet dus wat voorbehoud formuleren, maar we zijn het alvast aan het onderzoeken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u wel, minister. Laat me toe om te zeggen dat dit een grote stap voorwaarts is. Ik had inderdaad niet verwacht dat u op enkele dagen tijd het licht op groen zou kunnen zetten, maar het verheugt me wel dat u niet permanent op de rode knop blijft duwen, maar dat net aan het onderzoeken bent. Daar komen dan een aantal facetten bij kijken.

Het is inderdaad zo dat onthaalouders geen zelfstandigen zijn, maar een onkostenvergoeding krijgen en een sui-generisstatuut hebben, dus hen zomaar vergelijken met andere beroepsgroepen waar beroepskosten in rekening worden gebracht, is inderdaad niet helemaal juist. Maar het is natuurlijk niet meer dan normaal dat het onderzoek eerst wordt gevoerd en dat er ook wordt gekeken naar andere beroepsgroepen.

Nu, ik herhaal het nog eens: we hebben allemaal misschien gebruik gemaakt van de opvang bij onthaalouders of er zijn misschien zelfs collega's die er nog steeds gebruik van maken. Die kindjes worden daar opgevangen in de gezinswoning, ze spelen in de leefruimte, ze eten in de keuken, slapen in de slaapkamer van de onthaalouder en dat is geen afgesloten ruimte waarin men beroepsactiviteiten uitvoert, zoals dat wel het geval is bij kantoren die aan de woning worden aangebouwd. Het zou hen, denk ik, heel wat helpen als zij ook gebruik kunnen maken van dienstencheques om het gewone onderhoud van de woning uit te besteden. Als er elke dag kindjes in de woning aanwezig zijn, is dat waarschijnlijk nog meer nodig.

Maar het is zeer goed, minister, dat u het onderzoek zult uitvoeren, want dat brengt mogelijk perspectief. Ik weet dat het geen zekerheid is, maar het is toch al een belangrijke stap. En dan kijk ik natuurlijk verder naar tot welke uitkomst dat in de toekomst kan leiden.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Mevrouw Schryvers, ik dank u voor uw vraag. Het is een interessante problematiek. De problematiek van het statuut van de onthaalouder is er natuurlijk aan gelinkt. Dat is een statuut dat ook al lang op de agenda staat, maar heel moeilijk vaste vorm krijgt. We zijn er met z'n allen van overtuigd dat ook de onthaalouders een specifieke plek hebben in ons kinderopvangland-schap. Er is daar zeker nood aan versterking.

Minister, het is ook goed dat u wilt onderzoeken hoe de beroepskosten zich verhouden tot de onkostenvergoeding voor onthaalouders, om dan al dan niet het gebruik van dienstencheques toe te laten in de sector van de onthaalouders. Ik denk alleen dat er een belangrijke caveat is. Het zou spijtig zijn om een aantal voorwaarden of voordelen toe te kennen aan de onthaalouders en zo een echt onthaalouderstatuut te hypothekeren. Het ene mag het andere niet voor de voeten lopen.

Een ander element is onder welk paritair comité die medewerkers hun dienstencheques zouden vallen: het paritair comité Zorg of het paritair comité Dienstencheques? Want dat is ook afhankelijk van de opdracht en de taak die de medewerkers bij de onthaalouders thuis zouden uitvoeren. Is het puur een onderhoudstaak: poetsen, andere kleine klusjes of diensten? Of komt ook de zorgondersteuning in het verhaal? En dat heeft natuurlijk ook een impact op de verloning en de opdracht van die dienstenchequemedewerkers. Dat is een element dat ik wilde aanstippen.

En breder, met een specifieke coronalink: de dienstenchequemedewerkers kaarten vandaag ook weer aan dat er toch wel wat zorgen zijn rond veilig werken. Ook in een omgeving met niet alleen de onthaalouders en de gezinsleden thuis, maar ook nog een aantal kindjes, is het veiligheidsaspect natuurlijk niet zonder belang. Maar dat is heel specifiek in deze periode, laten we hopen dat ze snel achter de rug is. Maar als u snel werkt, minister, is het natuurlijk niet ondenkbaar dat dat veiligheidsaspect mee zou moeten worden onderzocht.

We staan principieel open voor de discussie, maar we zouden alle randvoorwaarden uitgeklaard willen zien vooraleer we de horde nemen, in het belang van de onthaalouders, maar ook in het belang van de dienstenchequemedewerkers.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ook ik heet u heel welkom in de commissie, collega Schryvers. Ik dank u voor uw vraag. Ik vind het een interessant thema.

Ik denk dat de minister gelijk heeft twee voorbehouden te maken. Ten eerste zegt ze dat we moeten nagaan of er nog andere spelers zijn, zoals onthaalouders, die in een gelijkaardige situatie zitten, die in de schemerzone zitten tussen een concrete zelfstandige activiteit en een thuisactiviteit. Als we dat doen voor onthaalouders, moeten we dat ook doen voor gelijkaardige statuten. Ten tweede is er het verhaal van de beroepskosten. Mijn voorstel zou zijn om het licht – u zult het zeer graag horen – niet op rood, niet op groen, maar op oranje te zetten. Met het voorbehoud dat het nuttig zou zijn dat de minister een simulatie zou kunnen maken van een maxi- en een miniscenario van alle doelgroepen, zoals onder meer de onthaalouders, die daarop een beroep zouden kunnen doen, en wat dat op jaarbasis, ook budgettair, als impact zou kunnen hebben. Dan weten we ook meteen budgettair waarover we spreken en kunnen we op basis van die 'evidence' vrij snel beslissen of het licht van oranje naar groen gaat of dat het op een andere manier zal worden opgelost.

Maar ook wij willen daar met een constructieve blik naar kijken. Zeker nu, want kinderopvang, thuisopvang, is zelden zo acuut nodig geweest als vandaag. Uw vraag is dan ook zeer actueel.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega Schryvers, ook ik dank u voor de interessante vraag. We kennen de problematiek. U hebt het probleem al geschetst: als je thuis een activiteit uitoefent, hoe ga je dan om met dienstenchequemedewerkers die daar komen poetsen? Dat gaat natuurlijk veel ruimer dan onthaalouders, zoals u het zelf ook schetst. We kennen het probleem van een dokter met zijn praktijk. Maar het is een veel bredere zone. Wat doe je met iemand die thuis pedicure geeft: mag die stoel worden gepoetst door de poetsvrouw of niet?

Als men overweegt om het te versoepelen, dan dring ik er ook echt op aan om alle groepen mee te nemen. Maak geen speciale categorie voor onthaalouders, want dat zou niet echt fair zijn ten aanzien van andere mensen die zich in diezelfde situatie bevinden. Dat het op oranje staat of dat men het bekijkt: heel graag. Maar dan wel met de duidelijke voorwaarde dat ook andere groepen worden meegenomen.

Met mijn tweede element kom ik bij wat ook collega Ronse schetst: welke budgettaire impact heeft dat? We hebben hier de voorbije weken en maanden verschillende discussies gevoerd. En we zullen dat nog moeten doen, want de knoop over de rendabiliteit van het systeem, de kost van het systeem is nog niet doorgehakt. Het zit op zijn limieten. Het kost ons nu al 1,4 miljard euro. Het is nu al harken en zoeken naar middelen om de poetshulpen zelf wat extra loonopslag te geven. Als we naar zo'n uitbreiding gaan, zal dat serieuze consequenties met zich meebrengen. Dat zal niet evident zijn. U weet dat mijn partij in het verleden steeds vragende partij is

geweest om de activiteiten van dienstencheques uit te breiden, onder andere naar kinderopvang. Maar we beseffen dat dat in deze budgettaire moeilijke momenten niet evident is. De bekommernis, ook vanuit onze kant, blijft overeind: als je naar zo'n uitbreiding gaat, moet het allemaal betaalbaar blijven.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb de vraag van mevrouw Schryvers als minder omvangrijk geïnterpreteerd dan de uitbreidingen die ik nu hoor. Zoals ik de vraag had begrepen, gaat het erover dat men vraagt dat de dienstencheques zouden kunnen worden gebruikt om de woning te poetsen. Het gaat dus niet over de uitbreiding van de taken van de dienstenchequemedewerkers. Want dat zijn natuurlijk twee discussies en we moeten de discussie zuiver houden. Ik zie iedereen knikken, dus iedereen begrijpt het verschil.

Het paritair comité is afhankelijk van de werkgever van de huishoudhulpen. Dat zijn dus de dienstenchequebedrijven en niet de klant, de onthaalouders.

Mevrouw Gennez, u uit terecht uw bekommernis over veilig werken. We hebben dinsdag al samengezeten met de sector over een plan van aanpak, om te bekijken wat de nodige veiligheidsrichtlijnen zijn. We zullen die deze week nog versturen. Er staan ook nog een aantal andere punten in het plan, namelijk inspectie, onderzoek en veiligheidsmiddelen. Ik kom daar deze namiddag nog op terug, in het kader van de toelichting rond corona.

Collega's Ongena en Ronse, wat de beroepsgroepen en de kosten betreft: ik heb het hier over de groepen die in dezelfde situatie verkeren als de onthaalouders en de link met die beroepskosten. Als het zo is dat je geen beroepskosten in rekening kunt brengen, dan is er ook een onderscheid met de pedicure. Want iemand die zelfstandig pedicure is en haar woning gebruikt om haar activiteiten uit te oefenen, dat lijkt mij toch iemand te zijn die ook beroepskosten in rekening kan brengen – maar ik zal daarover geen uitspraken doen. Je kunt daar een propere grens trekken.

Zoals gezegd, het licht staat op oranje. Ik wil alleen nu al de discussie zuiver proberen te houden. Tenzij collega Schryvers nuanceert, gaat de discussie niet over de uitbreiding van taken die poetshulpen kunnen doen, maar wel over of je met dienstencheques iemand ruimtes kunt laten poetsen die je niet alleen 's avonds gebruikt om in de zetel te zitten en naar tv te kijken, maar waar overdag ook een of twee kindjes komen verblijven. Dat is de vraag, waarop het antwoord vandaag neen is. Ik heb alleen een kader geschetst waarbinnen ik wil kijken of die 'neen' een 'ja' kan worden. Maar dan moeten we die discussie natuurlijk zeer terecht zuiver houden. Want, zoals collega Ongena suggereert, als je de taken begint uit te breiden, zit je met een exploderende budgettaire kost. Daarmee ben ik het absoluut eens. Maar ik had de vraag eigenlijk eerder beperkt geïnterpreteerd.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik kan alleen maar onderschrijven dat u de vraag heel goed begrepen hebt. De problematiek is dat een onthaalmoeder vandaag kindjes opvangt in haar eigen woning. Die kindjes spelen in die leefruimte, eten in die keuken... Net daarom kan die onthaalouder geen gebruik maken van dienstencheques om haar eigen woning te laten onderhouden. Er kan niemand komen poetsen met gebruik van dienstencheques omdat de woning gebruikt wordt voor kinderopvang. Dat is de essentie. Dat is wat de diensten voor onthaalouders en het Vlaams Welzijnsverbond onlangs nog eens hebben aangeklaagd. Ze hebben tenminste de vraag gesteld om ook hen de mogelijkheid te geven om hun woning, waar zij wonen en leven met hun eigen gezin maar waar ze overdag ook enkele kindjes opvangen in het kader van gezinsopvang, te kunnen laten poetsen door iemand uit een dienstenchequebedrijf. Dat is alles.

Mijn vraag ging niet over de uitbreiding van de taken die men met dienstencheques kan uitvoeren. Ik wil ook aan de andere collega's zeggen dat er toch wel een groot onderscheid is tussen een zelfstandige die een specifieke ruimte in zijn woning heeft waar hij een beroepsactiviteit uitoefent en die onthaalouders waar de opvang gebeurt in de privévertrekken. Laat me dus heel duidelijk zijn. De vraag was zeer beperkt. Dat was ook al de vraag in 2016 en dat was ook de vraag die al gesteld werd door de diensten en door de onthaalouders zelf. Dat is de vraag die ik hier vandaag heb gesteld. Die gaat heel zeker niet verder dan dat. Maar het zou voor die onthaalouders die kindjes opvangen in hun eigen gezinswoning al een grote stap vooruit zijn als dat zou kunnen. Ik ben alleszins heel tevreden dat daarvoor het licht op oranje staat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ontslagen bij de afdeling Facility van VDAB – 249 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Het is niet de eerste keer dat we hierover spreken in deze commissie, net zoals over de dienstencheques, een verhaal dat ongetwijfeld vervolgd wordt.

Net voor de zomer hadden we een debat over het ontslag van 223 personen van de dienst facility binnen VDAB. De dienst zorgt vandaag voor de catering en de schoonmaak, maar die opdrachten zouden geoutsourcet worden. De personeelsleden zouden dan mogelijk gaan werken voor privébedrijven die deze taken dan overnemen en aanbieden aan VDAB.

Voor de zomer pikten ik en andere collega's al in op eerdere uitspraken van de minister dat de besparingen op het personeel van VDAB niet zouden gebeuren door afdankingen of naakte ontslagen, enkel door het natuurlijke afvloeien en het niet vervangen van medewerkers, minstens voor een deel. Minister, u benadrukte echter ook dat de raad van bestuur van VDAB inzake die privatisering van de dienst facility nog geen knopen had doorgehakt.

Wij maakten ons toen en maken ons nu zorgen over de onzekerheid voor de werknemers van de dienst facility en hun loon- en arbeidsvoorwaarden. Het is ook belangrijk dat, naast de outsourcingpiste die gecommuniceerd werd, ook de piste van een niet-privatisering mee wordt bewandeld in de zoektocht naar een oplossing. We hebben toen gezegd dat, voor een beslissing ten gronde te nemen, een deftige analyse nodig was van de beste optie voor dienstverlening en prijs en dat grondig geanalyseerd moest worden of een privatisering wel werkelijk kostenbesparend is.

Ik heb hierover concrete vragen.

Wat is de stand van zaken van het dossier? U gaf aan dat u het advies afwachtte van de werknemers. Hebben zij ondertussen hun advies aan u meegedeeld?

Welke pistes werden er sinds juni nog onderzocht?

Kunt u, indien beschikbaar, de resultaten van de analyses met ons delen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, bedankt voor uw opvolgingsvraag. Ik zal u echter nog niet veel meer nieuwe info kunnen geven. Zoals vorige keer beloofd, heb ik de vakbonden uitgebreid gesproken en ook geluisterd naar hun zorgen. U had, samen met een aantal collega's, die zorgen al vertaald.

Op vraag van de vakbonden heeft VDAB beslist om meer tijd te nemen om ten gronde over het dossier te beslissen. De vakbonden hebben op de zitting van het entiteitsoverlegcomité van 6 oktober nog geen advies willen geven over het nieuwe personeelsplan omdat ze extra tijd wilden. VDAB is daarop ingegaan en wil het sociaal overleg alle kansen geven zodat tot een gedragen oplossing gekomen kan worden. Zowel langs de kant van het management als langs de kant van de vakbonden worden nu bijkomende pistes geformuleerd, waarover de komende weken gesprekken zullen plaatsvinden.

Begin november zal er een nieuw overleg plaatsvinden. Ik hoop dat de raad van bestuur tot dan zal wachten, tot alle overlegpistes grondig bediscussieerd zijn. Ik heb een heel goed gesprek gehad met de vakbonden, waarin ze niet zomaar zegden dat alles bij het oude moest blijven. Ze stonden wel open voor een aantal nieuwe pistes.

Collega, ik geef het overleg ook alle kansen. Voor mij is het ook van belang dat alle onderzoeken grondig gebeuren. Dat is de stand van zaken vandaag. We zullen ongetwijfeld nog op dit dossier terugkomen. Maar het is misschien toch al goed dat ik kan melden dat dit geen dossier is dat er met de hamer doorgeklopt wordt, maar dat het overleg alle kansen krijgt.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Dit dossier zal inderdaad vervolgd worden, minister. Voor sp.a is het belangrijk dat er geen inkrimping komt van de dienstverlening aan de klanten van VDAB, uiteraard, maar ook niet van de dienstverlening in de strategische diensten. Ik heb het al gezegd: de loon- en arbeidsvoorwaarden voor de medewerkers zijn heel belangrijk. Een piste zou kunnen zijn om het agentschap Facilitair Bedrijf van de Vlaamse overheid ook mee te laten zorgen voor die facility bij VDAB, zodat er slechts minimale verschuivingen voor het personeel en vooral voor hun loon- en arbeidsvoorwaarden nodig zijn.

We blijven het in elk geval opvolgen en hopen dat u onze bekommernissen deelt. Die 223 mensen leven nu al een aantal maanden in onzekerheid. We hebben er belang bij om hen zo snel mogelijk uit die onzekerheid te halen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wordt vervolgd. Ik begrijp het, collega Gennez. Ik begrijp ook uw opmerking. Ik kan nog een hele discussie voeren over het regeerakkoord en dergelijke. Maar ik wil het overleg alle kansen geven en geef dus geen verdere commentaar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Frans systeem om jobs te creëren voor langdurig werklozen – 327 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de 'zones zéro chômage'-maatregel in het federale regeerakkoord – 342 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het is eigenlijk fantastisch! Men heeft dé oplossing gevonden op het vlak van arbeidsmarktbeleid. Dat we daar in Vlaanderen nooit opgekomen zijn! Men is heel innovatief en vernieuwend te werk gegaan – dat moet ik ze wel nageven.

Men gaat de werkloosheid oplossen en onze economische crisis oplossen door jobs bij te creëren. Dat is eigenlijk de blue ocean strategy. Als we nu in Vlaanderen iemand zien met een afstand tot de arbeidsmarkt, focussen we op een manier om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen, op een manier om die persoon te versterken. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en in Wallonië draait men echter die redenering om. Ze zeggen: we gaan gewoon voor die werkzoekende een job creëren en die met overheidsgeld betalen. Dat is de nieuwe strategie die daar wordt toegepast.

Zal die fantastische strategie waar wij nog nooit opgekomen zijn, ook in Vlaanderen voortaan worden toegepast? Minister, ik denk dat we dan in een sneltrein richting 80 procent tewerkstellingsgraad razen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Laten we beginnen met het goede nieuws. De Federale Regering zal net als de Vlaamse Regering inzetten op 80 procent werkgelegenheid. Dat zal een heel moeilijke opgave worden, zeker in deze crisistijden, maar ik vind de ambitie hoog stellen een goede zaak.

De Federale Regering reikt daarvoor een aantal instrumenten aan. Het is een systeem van jobcreatie voor langdurig werklozen, het gaat niet over iedereen, mijnheer Ronse, het gaat over 62.000 langdurig werklozen waarvan de helft langer dan 5 jaar. Het systeem komt niet zomaar uit de lucht vallen, het systeem van zones van 'zéro chômage' komt uit Frankrijk en heeft ondertussen al wat wetenschappelijke evidentie opgeleverd.

Hoe werkt het? VDAB, of een andere arbeidsbemiddelaar, maakt een overzicht van de profielen van de langdurige werklozen en gaat op zoek naar bedrijven of organisaties die werk willen en kunnen creëren voor deze profielen. Hiervoor krijgt het bedrijf een aanzienlijke subsidie van 36.000 tot 39.000 euro per aangenomen werknemer.

Het voordeel is dat alle partijen winnen. Een werkzoekende kost de gemeenschap vandaag gemiddeld 40.000 euro per jaar. Wanneer de werkzoekende via de maatregel aangenomen wordt, heeft hij een verzekerd inkomen, het bedrijf heeft een betaalbare medewerker en de overheid kan genieten van de terugverdieneffecten. In Frankrijk heeft het systeem al zijn vruchten afgeworpen in de tien gemeentes waar het getest is. Daar daalde de werkloosheid met maar liefst 49 procent.

Wij kijken er in elk geval zonder oogkleppen naar. We verwelkomen alle mogelijke initiatieven om de werkgelegenheid op te krikken, zeker als het gaat over de hardnekkige groep langdurig werklozen.

Minister, hoe staat u tegenover deze maatregel? Hebt u al overleg gehad met de bevoegde federale minister? Wordt hierover overlegd met VDAB?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Ronse, ik ken u als iemand die super positief is ingesteld, maar dit was een cynische positiviteit, heb ik zo de indruk. Het is wat het is.

Beste collega's, ik heb mijn administratie gevraagd om deze maatregel te analyseren. Ik heb nog geen overleg gehad met de federale collega's. Deze ochtend had ik wel mijn allereerste interministeriële conferentie (IMC) met federaal minister Dermagne, de Brusselse en Waalse ministers waren daar ook aanwezig. Dat is wel indrukwekkend omdat ik de enige Vlaming ben in dat gezelschap. Dat is toch wel speciaal. De focus lag niet op deze maatregel, het ging over de maatregelen voor de cafés en restaurants, de sluiting, tijdelijke werkloosheid en het beter inzetten van mensen. Er zal nog wat technisch overleg nodig zijn.

De administratie heeft dus een analyse gemaakt. De arbeidsbemiddelaar gaat het profiel van de langdurig werkzoekende opmaken en gaat dan op zoek naar een onderneming die een gepaste job wil creëren voor de werkzoekende. De job moet aanvullend zijn op het bestaande aanbod. Hiervoor krijgt het bedrijf 36.000 tot 39.000 euro subsidie per jaar per aangenomen werknemer.

Collega Ronse, ik deel uw analyse dat wanneer men niet oplet dit neerkomt op een gesubsidieerde tewerkstelling zonder verdere ambitie. Dat moeten we maximaal vermijden. De werkzoekende zelf wordt in dit soort traject weinig gestimuleerd om zelf concrete stappen te zetten in zijn loopbaan. Op deze manier past de maatregel niet binnen ons activeringsbeleid.

We hebben vandaag in Vlaanderen reeds verschillende instrumenten om langdurige werkzoekenden werkervaring te laten opdoen. We zijn eigenlijk al bezig op dat vlak. Ik denk aan tijdelijke werkervaring waarbij werkzoekenden gedurende twee jaar begeleid worden met de bedoeling om de brug naar het reguliere circuit te kunnen slaan, wijk-werken via onder meer klusjes bij particulieren, lokale diensteneconomie met een tewerkstelling van vijf jaar onder begeleiding enzovoort. Het is niet zo dat wij op dat vlak niets doen.

Met collectief maatwerk hebben we al een meer passende maatregelen om personen die een meer blijvende grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, een passende baan aan te bieden.

De resultaten in Frankrijk zijn belangrijk om te bekijken, ze zijn niet overal even succesvol. Bij de beslissing tot verlenging zijn in Frankrijk ook een aantal wijzigingen aangebracht. Zo werden er bijkomende maatregelen genomen om de doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt te faciliteren en werd de combinatie van een deeltijds contract binnen het systeem met een andere deeltijdse tewerkstelling mogelijk gemaakt.

Het is voor mij duidelijk dat we het project uit Frankrijk niet blind moeten kopiëren. Als we er al iets mee willen doen, moeten we het laten passen binnen ons Vlaams arbeidsmarktbeleid. Het hoofddoel voor mij is mensen versterken en actief laten participeren aan de arbeidsmarkt.

De ambitie van de federale overheid gaat volgens mij een beetje breder dan een kopie te maken van het Franse systeem. Zoals collega Gennez zei, wil de federale

overheid ook de werkzaamheidsgraad verhogen. De federale ambitie wil ruimte scheppen voor regionaal beleid voor de activering van de langdurige werkzoekenden. Dat zou voor mij een stap zijn in de goede richting. Een meer regelluw kader waarin elke regio zijn eigen maatregelen vorm kan geven, kan voor mij een opportuniteit zijn die we kunnen gebruiken.

Te veel cynisme op voorhand is niet goed. Als het ruimte geeft inzake regelgeving waar we in Vlaanderen toepassingen kunnen voor maken, waarbij onze hoofdbeachtiging, het versterken en activeren, ingevuld kan raken, kunnen we er misschien toch iets mee aanvangen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, laat me toe om deze legislatuur mijn potje cynisme te gebruiken of vandaag volledig op te gebruiken. Wat zij daar voorstellen, is echt pure quatsch. Ik vind het zelfs schandalig dat ze dat durven voorstellen.

Dat is de reden waarom men economisch gezien met zo'n ingesteldheid in zowel Brussel als Wallonië geen vooruitgang boekt. Men kijkt veel te weinig naar de competenties van de mensen, hoe men de mensen kan versterken. Men gaat er nog veel te veel van uit dat men via de overheid, via een smak geld, via het kunstmatig artificieel creëren van jobs, welvaart kan aanmaken. Dat staat echt haaks op wat uzelf en uw voorgangers hier in Vlaanderen aan het uitwerken zijn.

Wat wij doen is een heel humanistisch beleid, een beleid dat volledig uitgaat van de werkzoekende, het versterken van die groep. Wat zij doen, is een beleid dat daar haaks op staat. Dat is een van de redenen – sorry dat ik persoonlijk word – waarom ik in de politiek ben gegaan. Daar begint het allemaal mee. Als we sociaal willen zijn, als we willen herverdelen, moeten we een duurzame economie bouwen. Dat doe je absoluut niet op basis van door de overheid gecreëerde jobs, die bouw je door ervoor te zorgen dat iemand wordt aangeworven omdat de werkgever gelooft in zijn competenties, omdat hij zelf wil investeren in die persoon en ervan uitgaat dat er waarde zal worden gecreëerd.

Ik hoop echt dat Vlaanderen totaal niet die weg zal gaan. En ik ben daar eigenlijk wel gerust in, tussen de lijnen door heb ik dat van de minister goed begrepen, ze is veel subtieler dan ik. We gaan de minister in al haar inspanningen steunen om op de weg die wij hebben ingeslagen door te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Ik zal de stem van de nuance zijn.

Op de twee niveaus, federaal of Vlaams, ongeacht meerderheid of oppositie wat mijn partij betreft, proberen we naar goede systemen en gecibleerd maatwerk te zoeken om zoveel mogelijk mensen aan het werk te krijgen. Ik pleit niet voor een kopie van het Franse systeem, integendeel, we zijn zelf al langer voorstander van het systeem van de basisbanen. Ik denk dat het inderdaad overeenkomt met een aantal instrumenten die we in Vlaanderen al gebruiken. Er is een maatschappelijke vraag, bijvoorbeeld de maatschappelijke vraag naar poetshulp aan huis. Er is in sommige gevallen een vorm van zwartwerk. Wel, laat ons die wit maken en laat ons daar niet als overheid altijd zelf de initiator van zijn maar ook het bedrijfsleven op een positieve manier engageren en hen subsidiëren om mensen die maatschappelijke diensten te laten invullen.

Ik vind het een belangrijk principe dat mensen die willen werken, moeten kunnen werken tegen een volwaardig loon en met een volwaardige sociale bescherming. We hebben er niets aan om mensen langdurig in de werkloosheid te laten verkommeren. Het gaat om 62.000 mensen waarvan de helft al meer dan 5 jaar werkloos

is. Ik vind dat maatschappelijk zeer onverantwoord en ik ben blij dat de Federale Regering inziet dat er iets moet gebeuren.

Laat ons inderdaad de analyse van Frankrijk maar afwachten en laat ons inderdaad het federale regeerakkoord, dat ik toevallig op dit punt mee heb mogen onderhandelen, bekijken als een optie om met de deelstaten, en ik denk ook dat het in dezen om een gewestbevoegdheid gaat, maatwerk te genereren om mensen aan de slag te kunnen krijgen.

Bovendien, en dat is dan onze kritiek op het Vlaams regeerakkoord, vind ik dit systeem van basisbanen waar je een maatschappelijke dienst detecteert en mensen een opstap geeft naar volwaardig loon en volwaardige arbeidsvoorwaarden om op korte termijn uit je werkloosheid te geraken, een veel beter en duurzamer systeem dan de gemeenschapsdienst. Daarover geven de studies die vandaag bestaan wel degelijk aan dat het nieuwe barrières opwerpt in de zoektocht naar de arbeidsmarkt. Het systeem van gemeenschapsdienst is eigenlijk wat collega Ronse als de grote pest beschouwt, namelijk gesubsidieerde tewerkstelling vanuit de overheid zonder dat er echt wordt gezocht naar een volwaardig loon, volwaardige arbeidsvoorwaarden en maatschappelijk zinvolle arbeid.

Verplichte bezigheidstherapie is volgens ons geen goede opstap naar werk. Een basisbaan kan dat wel zijn. Ik stel voor dat we proberen samen te werken met de federale overheid om die doelstelling van 80 procent werkzaamheidsgraad te bereiken en elk voorstel en elke uitgestoken hand zonder oogkleppen bekijken zodat we mensen perspectief kunnen bieden en onze sociale zekerheid kunnen versterken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Mevrouw Gennez, u begon met de stem van de nuance maar op het einde van uw exposé zat er niet veel nuance meer in.

We lezen vaak van die artikels dat corona begint te werken op het gemoed van de mensen. Collega Ronse, laat u alstublieft niet vangen. Ik ken u als een optimistische mens maar blijkbaar wordt ook u daar een beetje het slachtoffer van. Kom dat alstublieft weer te boven want we rekenen erop dat u dat optimisme terugvindt.

Alle gekheid op een stokje collega's, ik denk dat we moeten opletten met slogans in de twee richtingen. Ik heb het dan over verhalen dat we geld en subsidies zullen geven om mensen aan het werk te zetten. We doen met Vlaanderen eigenlijk ook niets anders. Zo is het hele systeem van dienstencheques een zwaar gesubsidieerde sector. Vanuit de sociale economie geeft Vlaanderen geld om mensen op een zinvolle manier, voor alle duidelijkheid, aan het werk te zetten. Slogans dat de overheid geen geld mag geven om mensen aan het werk te zetten, vind ik gevaarlijk.

Nu, ik denk dat we vooral moeten zien dat we met een open blik kijken naar alle mogelijke maatregelen die je zou kunnen nemen om die moeilijke groep van langdurig werkzoekenden toch aan het werk te krijgen, met een open blik richting gemeenschapsdienst. Zoals je weet, zijn we daar vragende partij voor, maar vanuit de bedoeling om mensen sterker te maken en vanuit een activeringsverhaal, niet als bezigheidstherapie.

Wat Vlaanderen ook heel concreet heeft qua subsidies, is de loonlastenverlaging of de doelgroepkorting. We hebben het daar al vaker over gehad. Ik denk dat langdurig werkzoekenden daar misschien nog wel meer mogelijkheden hebben. Is daar al wat evolutie in, richting de hervorming van de doelgroepkorting op maat? Is dat misschien ook iets wat mee kan worden ingeschakeld in de uitvoering van die federale ambitie van 80 procent, in samenwerking met het federale niveau?

Robrecht Bothuyn (CD&V): Hoewel ik sterk geloof in elke vorm van innovatie, ook in ons arbeidsmarktbeleid, ben ik hier wel sceptisch. Het creëren van werkloosheidsvallen kan niet op een massievere schaal gebeuren dan de manier waarop het in Frankrijk in een aantal gemeentes is opgezet. Ik ben benieuwd naar de verdere evaluatie en naar de gesprekken die daarover met de Federale Regering en met de andere gewesten kunnen worden gevoerd. Want we kunnen ongetwijfeld alleen maar leren van elkaar. Wordt vervolgd. Het kan misschien een nuttig onderwerp zijn in de interfederale commissie die gepland is.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er moet altijd iemand de echte nuance blijven vertolken, natuurlijk. Ik heb bij het begin van mijn uiteenzetting gezegd dat ik dat systeem zeker niet blindelings wil kopiëren. Maar tegelijkertijd zijn we al een aantal van zulke zaken aan het doen. Collega Ongena verwees naar de sociale economie, en ik heb dat voorbeeld ook gegeven. Er zijn op dit ogenblik nog plaatsen vrij in de lokale diensteneconomie, dus dat is ook zwaar gesubsidieerd natuurlijk. We doen dat ook om mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt te versterken en ze tot bij de markt te brengen.

Voor mij is de uitwerking van wat in het federaal regeerakkoord staat, zeer belangrijk. Het is een gewestelijke bevoegdheid, zoals collega Gennez terecht opmerkte. En het kan ons misschien een aantal hefboomen geven om goede initiatieven te nemen. Maar ik ben vandaag eerder sceptisch, dat steek ik niet onder stoelen of banken, al ben ik wel in blijde verwachting van de uitwerking. Ik zal jullie daar natuurlijk van op de hoogte houden.

De doelgroepkorting is een korting op maat. Met het doelgroepenbeleid hebben we sowieso het activeren van doelgroepen op het oog. Langdurig werkzoekenden worden op dit ogenblik aantrekkelijker gemaakt via de AWI-premie (aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden). Ik heb nog geen precieze timing over wanneer die hervorming er komt, maar die komt er sowieso. We zijn druk aan de slag in dat verband.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Gennez maakt één grote denkfout in haar redenering. Ze zegt dat haar systeem de mensen werk en zingeving biedt, terwijl het systeem in Vlaanderen de mensen in werkloosheid laat. Maar niets is minder waar. Of iemand werkloos of inactief is, daar maken we ten eerste zelfs al geen onderscheid meer in dankzij het VDAB-decreet. En dan is er een ongeziene machinerie die die mensen gaat begeleiden, van wijk-werken over stages tot opleidingen en individuele beroepsopleidingen (IBO's). Je kunt het zo gek niet bedenken of we hebben het. In ons regeerakkoord is ook sprake van een heel plan op maat dat wordt uitgewerkt vanaf het moment dat iemand drie maanden werkloos is. We hebben de vorige legislatuur zelfs het inhaalplan opgestart bij langdurig werklozen, waarbij ze allemaal versneld gescreend worden. Ik denk dat dat het Versnellingsplan heette. Dat gaat allemaal uit van de vraag hoe we mensen versterken. Hoe zorgen we ervoor dat hun competenties versterkt worden, zodat ze echt gevraagd worden?

Collega Gennez, in jouw systeem maak je daar eigenlijk abstractie van, en zorg je er gewoon voor dat ze aangeworven worden, door te zorgen dat ze gratis zijn, dat ze niet betaald moeten worden door met overheidsgeld over de brug te komen. En dat is de reden waarom ik zo cynisch ben. Ik beloof plechtig dat ik nooit meer zo cynisch zal zijn in deze commissie, maar dat mogen we echt, echt niet doen, collega Gennez. Zodra we opnieuw fysiek mogen vergaderen in het parlement, wil ik daarover eens ernstig met u van gedachten wisselen. Ik denk dat u dan zelf zo cynisch als mij zou worden over dat voorstel.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Collega Ronse, ik heb daar bijzonder weinig talent voor, en ik hoop dat ik nooit een grote graad van cynisme zal hebben. Ik verdenk u daar trouwens ook niet van, hoor. Ik had veeleer de indruk dat u op nogal ironiserende toon dit voorstel tegemoet trad. Ik heb ook gezegd dat ik vooral voor maatwerk ben. Het is niet zo dat de creatie van basisbanen voor een heel specifieke groep van langdurig werklozen de overheid zou ontslaan van de plicht om opleiding te geven, om te vormen, om met doelgroepkortingen te cibleren. Ik denk dat je naar een palet van zo veel mogelijk maatregelen moet gaan die op maat van onze arbeidsmarkt zijn. Het federale regeerakkoord creëert mogelijkheden ter zake. Ik zou die uitgestoken hand aannemen. We hebben inderdaad vormen van gesubsidieerde tewerkstelling die goed werken en die we ook willen uitbreiden en versterken. Ik verwijs nogmaals naar het systeem van de dienstencheques. Laten we dus vooral niet met oogkleppen op kijken.

Over de RSZ-vermindering (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid) had ik wat opzoekingswerk gedaan, en daaruit zou blijken dat de RSZ-vermindering voor 45-plussers die minimaal zes maanden werkloos zijn de uitstroom naar werk van die doelgroep heeft doen dalen met 1,5 procentpunt. We vragen van mensen dat ze langer gaan werken. Als je in zo'n arbeidsmarkt zit, is die doelgroepkorting voor die 45-plussers misschien te weinig gecibleerd, maar je ziet ook dat de afschaffing een negatief effect heeft op de tewerkstellingsgraad van die mensen.

Ik denk dus dat men toch eens moet bekijken hoe men die doelgroepkortingen kan versterken, hoe die zeker voor langdurig werklozen kunnen worden gecibleerd. Onze overtuiging is dat, als je daaraan een volwaardige tewerkstelling kunt koppelen, redelijk duurzaam, dus niet voor een, twee, drie maanden, en dat kunt bereiken door een subsidie voor de werkgever, je dan het meeste effect genereert. Er is een subsidie voor de werkgever, inkomenszekerheid voor de werknemer en de kans om maatschappelijk zinvol werk te doen, niet in een overheidscontext, maar op de private arbeidsmarkt. Ik denk dat we die combinatie maximaal moeten zoeken, ook in Vlaanderen, en dat we dan samen met de andere overheden zo veel mogelijk mensen aan het werk kunnen krijgen, ook in deze moeilijke coronatijden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.